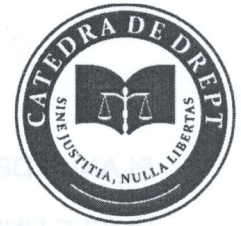

EST RES SANCTISSIMA CIVILIS SAPIENTIA
STUDIA DREPTULUI ESTE UN LUCRU DIN CELE MAI SFINTE
НАВКА ПРАВА - НАЧЕРНИКОВИШЕ АРАО

UNIVERSITATEA DE STAT „ALECU RUSSO” DIN BĂLȚI
FACULTATEA DE DREPT ȘI ȘTIINȚE SOCIALE
CATEDRA DE DREPT

Manualul programului de studii

DREPTURILE OMULUI

90 credite

Ciclul II - studii superioare de master

Codul și denumirea domeniului general de studiu: 042 Drept

Tipul programului: Master de profesionalizare

Forma de învățământ: învățământ cu frecvență

APROBAT	Ședința Consiliului facultății, proces-verbal nr. 1 din 03.09.2021	DECAN	conf. univ., dr., RUSU Vitalie
APROBAT	Ședința Catedrei de drept, proces-verbal nr. 1 din 01.10.2021	ȘEFUL Catedrei de drept	conf. univ., dr., ODINOKAIA Ina

Bălți, 2021

CUPRINS

PLANUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT PE ANI DE STUDII	3
FIȘELE UNITĂȚILOR DE CURS / MODULELOR	5
DESCRIEREA FINALITĂȚILOR DE STUDII ȘI A COMPETENȚELOR	41
FINALITĂȚILE PROGRAMULUI DE STUDII EXPRIMATE PRIN COMPETENȚELE PROFESIONALE ȘI COMPETENȚELE TRANSVERSALE:	42
NOTĂ EXPLICATIVĂ	43
<i>Generalități</i>	43
<i>Concepția formării specialistului</i>	44
<i>Argumente privind solicitarea specialistului pe piața muncii</i>	44
<i>Calificarea specialistului</i>	44
<i>Finalitățile formării</i>	45
<i>Termenul de studii și structura anilor de studii</i>	45
<i>Organizarea practicii de specialitate</i>	46
<i>Evaluarea studenților</i>	46
<i>Teza de master</i>	46

PLANUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT PE ANI DE STUDII

Anul I, semestrul 1										
15 săptămâni de studii										
Cod	Denumirea unității de curs / modulului	Total ore			Numărul de ore pe tipuri de activități			Forma de evaluare	Număr de credite	
		T o t a l	C o n t a c t d i r e c t	S t u d i u i n d i v i d u a l	C u r s	S e m i n a r	L a b o r a t o r			
F.01.O.001	Metodologia și etica cercetării	120	32	88	16	16	-	E	4	
F.01.O.002	Istoria drepturilor omului	120	32	88	16	16	-	E	4	
F.01.O.003	Modul: 1. Sistemul universal de protecție a drepturilor omului 2. Sisteme regionale de protecție a drepturilor omului	90	24	66	12	12	-	E	7	
		120	32	88	16	16	-			
S.01.O.104	Protecția drepturilor omului în diferite sisteme de drept	180	48	132	24	24	-	E	6	
S.01.O.105	Instituția ombudmanului: studiu comparat	150	40	110	24	16	-	E	5	
S.01.O.106	Sociologia drepturilor omului	120	32	88	16	16	-	E	4	
Total:		900	240	660	124	116	-	6	30	
					240					
Anul I, semestrul 2										
15 săptămâni de studii										
Cod	Denumirea unității de curs / modulului	Total ore			Numărul de ore pe tipuri de activități			Forma de evaluare	Număr de credite	
		T o t a l	C o n t a c t d i r e c t	S t u d i u i n d i v i d u a l	C u r s	S e m i n a r	L a b o r a t o r			
F.02.O.007	Dreptul material și procedural al CEDO	120	32	88	16	16	-	E	4	
S.02.O.108	Protecția drepturilor copilului	120	32	88	16	16	-	E	4	
S.02.O.109	Protecția drepturilor femeii	120	32	88	16	16	-	E	4	
S.02.O.110/ S.02.O.111	Protecția drepturilor minorităților/ Protecția persoanelor cu dezabilități	120	32	88	16	16	-	E	4	
S.02.A.112/ S.02.A.113	Protecția drepturilor migranților și refugiaților/ Protecția drepturilor cetățenilor străini și apatrizi	120	32	88	16	16	-	E	4	
	Practica de specialitate (5 săptămâni 6 ore/zi = 150 ore de contact direct)	300	150	150	-	-	-	E	10	
Total:		900	310	590	80	80	-	6	30	
					160					

Anul II, semestrul 3									
15 săptămâni de studii									
Cod	Denumirea unității de curs / modulului	Total ore			Numărul de ore pe tipuri de activități			Forma de evaluare	Număr de credite
		Total	Contact direct	Studiu individual	Curs	Seminar	Laborator		
	Elaborarea și susținerea tezei de master	900	-	900	-	-	-	E	30
Total:		900	-	900	-	-	-	1	30

Minimul curricular inițial pentru programul de studii <i>Drepturile Omului</i> , ciclul II – studii superioare de master											
Nr. crt.	Denumirea unității de curs/ modulului	Anul	Semestrul	Total ore			Numărul de ore pe tipuri de activități			Forma de evaluare	Număr de credite
				Total	Contact direct	Studiu individual	Curs	Seminar	Laborator		
1.	Teoria generală a dreptului	I	I	180	90	90	44	46	-	E	6
2.	Introducere în dreptul civil	I	II	180	90	90	44	46	-	E	6
3.	Drept penal - partea generală I	I	II	150	75	75	45	30	-	E	5
4.	Drept civil. Drepturile reale	II	III	120	60	60	30	30	-	E	4
5.	Drept penal - partea generală II	II	III	150	75	75	45	30	-	E	5
6.	Dreptul muncii	III	V	120	60	60	30	30	-	E	4
Total:				900	450	450	238	212	-	6	30
							450				

FIȘELE UNITĂȚILOR DE CURS / MODULELOR
Anul I, semestrul 1

FIȘA UNITĂȚII DE CURS Metodologia și etica cercetării
Codul cursului în programul de studii: F.01.O.001
Domeniul de formare profesională la care se referă unitatea de curs: 0421.1 Drept
Facultatea responsabilă de unitatea de curs: Facultatea de Drept și Științe sociale Catedra responsabilă de unitatea de curs: Catedra de științe sociale și asistență socială
Număr de credite CTS: 4
Anul și semestrul în care se predă cursul: anul I, semestrul 1
<p>Descrierea succintă a corelării/integrării cursului cu în programul de studii:</p> <p><i>Metodologia și etica cercetării</i> este un curs universitar cu caracter interdisciplinar care se predă la anul I, în cadrul studiilor superioare de master. Cursul își propune familiarizarea masteranzilor cu problemele fundamentale ale epistemologiei, metodologiei și eticii cercetării științifice, orientarea către devotamentul față de adevărul științific, însușirea și aplicarea eficientă a principiilor și variatelor metode necesare pentru soluționarea problemelor științifice, formarea abilităților și deprinderilor de organizare a unei cercetări științifice (teoretice sau / și empirice), pentru elaborarea și susținerea unei teze de master la specializarea respectivă. Acest curs va contribui la dezvoltarea spiritului științific creativ, critic și constructiv, riguros și argumentativ atât în privința propriilor idei, cât și ale altora. Însușirea bazei metodologice a cercetării și respectarea principiilor eticii științifice îi va permite masterandului un comportament adecvat pentru a comunica eficient, în mod civilizată, cu alți cercetători și a manifesta competență în abordarea și soluționarea problemelor științifice în domeniu.</p>
<p>Competențe dezvoltate în cadrul cursului:</p> <p style="text-align: center;">Competențe profesionale:</p> <p>CP1. Operarea cu noțiunile, conceptele, principiile și teoriile specifice în materia drepturilor omului, în scopul aplicării eficiente a acestora în activitatea profesională.</p> <p>CP2. Utilizarea cunoștințelor teoretice, a metodelor și procedeele moderne specifice domeniului dreptului omului în activitatea practică și de cercetare.</p> <p>CP5. Abordarea interdisciplinară și dezvoltarea continuă a competențelor profesionale în domeniul drepturilor omului în vederea executării autonome a sarcinilor profesionale.</p> <p>CP6. Valorificarea aptitudinilor de analiză comparativă continuă a doctrinei, legislației și practicii judiciare în materia drepturilor omului, la nivel național și internațional, în vederea elaborării proiectelor de studiu.</p> <p style="text-align: center;">Competențe transversale:</p> <p>CT1. Executarea riguroasă, eficientă, responsabilă și în termen, a sarcinilor profesionale, în spirit de inițiativă și în concordanță cu principiile etice și deontologia profesională.</p> <p>CT2. Aplicarea tehnicilor de relaționare în grup, deprinderea și exercitarea rolurilor specifice în munca de echipă, prin dezvoltarea abilităților de comunicare interpersonală și prin asumarea responsabilității pentru luarea deciziilor.</p> <p>CT3. Autoevaluarea nevoii de formare profesională și identificarea resurselor și modalităților de dezvoltare personală și profesională, în scopul inserției și adaptării la cerințele pieței muncii.</p>
<p>Finalități de studii realizate la finele cursului:</p> <p><i>La finalizarea studierii unității de curs și realizarea sarcinilor de învățare masterandul va fi capabil:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • să utilizeze principalele metode științifice în cercetările cu conținut din domeniul științelor administrative; • să identifice problema cercetării, să argumenteze actualitatea temei de cercetare, să precizeze obiectul concret al cercetării, să formuleze scopul și obiectivele cercetării, să descrie importanța teoretică, noutatea științifică și valoarea aplicativă a cercetării; • să elaboreze un referat științific, să participe, cu un discurs, la o conferință științifică, să scrie o adnotare sau un articol și să le publice; • să fie capabil a argumenta, obiectiv, imparțial și onest, opiniile și concluziile în aprecierea valorilor lucrărilor științifice (proprii sau ale altor persoane); • să elaboreze, la nivelul cerințelor, teza de master.
<p>Pre-rechizite: Pentru a însuși cu succes cursul <i>Metodologia și etica cercetării</i>, masteranzii trebuie să cunoască Filosofia, Dreptul administrativ I și II, Știința administrației, Dreptului constituțional, Logica, să poată lucra cu sursele bibliografice, să fie în stare să formuleze idei coerente și concluzii fundamentate, prin date factologice, norme de drept și raționamente valide (formal adevărate).</p>

Teme de bază:
<ol style="list-style-type: none"> 1. Epistemologia, obiectul, structura și funcțiile metodologiei științifice 2. Nivelurile metodologice în știința contemporană 3. Formele cunoștințelor științifice contemporane 4. Metodele științifice generale 5. Formele de organizare a științei și etica cercetării științifice 6. Tehnologia cercetării și elaborarea lucrărilor științifice
Strategii de predare-învățare: prelegerea, seminarul, discuții, studiul bibliografiei, consultații (de grup și individuale), prezentări, conferințe.
Strategii de evaluare: prezentarea comunicărilor, teste, rezumate, comentarii, lucrări de control, examen final.
Bibliografie selectivă:
Obligatorie:
<ol style="list-style-type: none"> 1. Chelcea, S., <i>Metodologia elaborării unei lucrări științifice</i>, București, 2003. 2. Țapoc, V., Capcelea, V. <i>Cercetarea științifică: Manual pentru facultățile socioumanistice</i>, Chișinău: ARC, 2008. 3. Rădulescu, Mihaela Șt., <i>Metodologia cercetării științifice: elaborarea lucrărilor de licență, masterat, doctorat</i>, ediția a 2-a revizuită și adăugită, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2011. 4. Țarălungă, V., Odinoakaia, I., Spatari, M. <i>Ghid metodic privind elaborarea și susținerea tezelor de master</i>. Bălți: S. n., (Tipografia din Bălți), 2019.
Opțională:
<ol style="list-style-type: none"> 1. Aramă, E., Ciobanu, R.. <i>Metodologia dreptului. Sinteze pentru seminar</i>. Chișinău, 2011. 2. Elena A. <i>Repere metodologice pentru studierea și aplicarea dreptului</i>. Chișinău: CEP USM, 2009. 3. Штанько, В.И.. <i>Философия и методология науки. Учебное пособие для аспирантов и магистрантов естественнонаучных и технических вузов</i>. Харьков:ХНУРЭ, 2002. 4. Сырых, В.М.<i>История и методологи юридической науки: учебник</i>. М.: Норма: ИНФРА, 2012.

FIȘA UNITĂȚII DE CURS Istoria drepturilor omului
Codul unității de curs / modulului în programul de studii: F.01.O.002
Domeniul de formare profesională la care se referă unitatea de curs: 0421.1 Drept
Facultatea responsabilă de unitatea de curs: Facultatea de Drept și Științe sociale
Catedra responsabilă de unitatea de curs: Catedra de științe socioumane și asistență socială
Număr de credite ECTS: 4
Anul și semestrul în care se predă unitatea de curs: anul I, semestrul I
Descrierea succintă a corelării / integrării unității de curs cu / în programul de studii. <p>Istoria Drepturilor omului studiază geneza și dezvoltarea conceptului drepturilor omului din epoca antică până în epoca contemporană, analizând factorii care au influențat această evoluție, urmărind dezvoltarea și consolidarea conceptului în legislația internațională. Unitatea de curs Istoria drepturilor omului va ajuta viitorul specialist să dețină reperele conceptuale referitoare la evoluția și caracteristicile conceptului drepturilor omului, selectând trăsăturile specifice fiecărei perioade istorice. Conținutul sintagmei „drepturile omului” a suportat importante transformări pe parcursul timpului. Caracteristicile atribuite democrației, societății civile, statului s-au modificat în dependență de contextul istoric în care s-au afirmat.</p> <p>Unitatea de curs contribuie la dezvoltarea competențelor și acumularea cunoștințelor necesare pentru a percepe transformările impuse domeniului drepturilor omului, atât pe plan internațional, cât și național din perspectiva istorică.</p>
Competențe dezvoltate în cadrul unității de curs:
Competențe profesionale:
CP2. Utilizarea cunoștințelor teoretice, a metodelor și procedeele moderne specifice domeniului dreptului omului în activitatea practică și de cercetare.
CP3. Identificarea, analizarea și soluționarea problemelor din domeniul drepturilor omului, în conformitate cu prevederile legale, în mod cooperant, flexibil și eficient.
CP5. Abordarea interdisciplinară și dezvoltarea continuă a competențelor profesionale în domeniul drepturilor omului în vederea executării autonome a sarcinilor profesionale.
Competențe transversale:
CT1. Executarea riguroasă, eficientă, responsabilă și în termen, a sarcinilor profesionale, în spirit de inițiativă și în concordanță cu principiile etice și deontologia profesională.
CT2. Aplicarea tehnicilor de relaționare în grup, deprinderea și exercitarea rolurilor specifice în munca de

echipă, prin dezvoltarea abilităților de comunicare interpersonală și prin asumarea responsabilității pentru luarea deciziilor.

CT3. Autoevaluarea nevoii de formare profesională și identificarea resurselor și modalităților de dezvoltare personală și profesională, în scopul inserției și adaptării la cerințele pieței muncii.

Finalități de studii realizate la finele unității de curs.

La finele cursului studentul va fi capabil:

- să explice cauzele genezei conceptelor: societate civilă, drepturile omului și să analizeze caracteristicile acestor concepte în epocile: antică, medievală, modernă și contemporană;
- să argumenteze necesitatea consolidării conceptului drepturilor omului;
- să explice factorii care au influențat drepturile omului ca fenomen social și ca fenomen juridic;
- să comenteze acte juridice, teorii și concepții juridice, evidențiind imperfecțiunile dreptului pozitiv în vederea formulării propunerilor *de lege ferenda*;
- să formuleze discursuri argumentate privind evoluția conceptului drepturilor omului pe parcursul timpului;

Pre-rechizite: istoria universală; istoria dreptului

Teme de bază:

1. Originea și evoluția conceptului Drepturilor omului;
2. Principiile democrației antice;
3. Drepturile omului ca fenomen social și juridic: Reformele realizate în Atena antică de către Solon, Clistene, Pericle;
4. Impactul dreptului roman asupra conceptelor de republică și cetățenie;
5. Formarea adunărilor reprezentative (Adunarea statelor generale în Franța, Parlamentul în Anglia) în evul mediu;
6. Apariția și evoluția primelor instrumente juridice pentru protecția drepturilor omului la începutul epocii moderne (Magna Carta Libertatum, Habeas Corpus Act);
7. Protecția drepturilor omului în SUA, epoca modernă (Declarația de independență, Constituția SUA, primele 10 amendamente);
8. Drepturile omului în Franța modernă (Declarația drepturilor omului și cetățeanului; Codurile napoleoniene);
9. Evoluția conceptului european privind principiile de organizare a statelor pe continent (F. Suares, E. Kruce, I. Kant, Ch. Erene);
10. Drepturile omului promovate de organizații și conferințe internaționale în perioada interbelică;
11. Regimul totalitarist sovietic și încălcarea drepturilor omului;
12. Regimul totalitarist fascist și încălcarea drepturilor omului;
13. Contextul istoric al aprobării Declarației universale a drepturilor omului;
14. Drepturile omului în contextul lumii bi-polare;
15. Impactul democratizării Europei de Est asupra drepturilor omului.

Strategii de predare – învățare: Expunerea euristică, conversația, studiul de caz, demonstrația, exercițiul, dezbateră.

Strategii de evaluare: Evaluarea curentă se efectuează la seminare prin realizarea unui proiect de cercetare la temele propuse; un test și aprecierea sistematică a cunoștințelor și competențelor. Evaluarea finală se promovează sub forma unui test (examen). Formula de evaluare 60 % sem. + 40% ex.

Bibliografie:

Obligatorie:

1. Barber John R. Istoria Europei moderne. București: Editura Lider, 1993;
2. Bârsan C., Convenția europeană a drepturilor omului, vol. I Drepturi și libertăți, Ed. All Beck, București, 2005;
3. Carpentier J., Lebrun F., Istoria Europei, București, 2016;
4. Cloșca I., I. Suceava, Tratat de drepturile omului, Ed. Europa nova, București, 1995;
5. Dungaci D., Cristea D., Istoria drepturilor omului și a societății civile, București, 2006
6. Gaillard Jean-Michel, Rowley Anthony. Istoria continentului european. De la 1850 până la sfârșitul secolului al XX-lea. Trad. din l.fr. de Em. Galaicu-Păun.- Chișinău: Editura Cartier, 2013;

Opțională:

1. Husar Al. Ideea europeană, sau Noi și Europa: (istorie, cultură, civilizație).- Iași: Institutul European; Chișinău: Editura Hyperion, 1993.- 390p.
2. Pădureac L., Istoria dreptului. Prelegeri, documente, laboratoare, Bălți, 2006;
3. Pădureac L., Impactul evoluției statului și instituțiilor religioase asupra moralei: controversă

istorice, perspective contemporane în Dialogul civilizațiilor: etică, educație, libertate și responsabilitate într-o lume în schimbare/ col.red.: Victor Moraru [et al.]; coord.: M. Feridun Tufekci, Chișinău, 2013, tipogr."Almor-Plus", p.142-150, ISBN 978-9975-9975-7-7, CZU 008+1/14(082)=00.

4. Pădureac L, Jacota-Drăgan O., Justiția și dreptatea între istoricism și modernitate. În: Știința juridică în condițiile de integrare europeană a Ucrainei și Moldovei: repere moderne de dezvoltare juridică, Chișinău, 2017, p. 19-22

FIȘA MODULULUI

1. Sistemul universal de protecție a drepturilor omului

2. Sisteme regionale de protecție a drepturilor omului

Codul unității de curs în programul de studii: F.01.O.003

Domeniul de formare profesională la care se referă unitatea de curs: 0421.1 Drept

Facultatea responsabilă de unitatea de curs: Facultatea de Drept și Științe Sociale

Catedra responsabilă de unitatea de curs: Catedra de drept

Număr de credite ECTS: 7

Anul și semestrul în care se predă unitatea de curs: anul I, semestrul 1

Descrierea succintă a corelării / integrării unității de curs cu / în programul de studii.

Respectarea drepturilor omului este, în mod evident, un factor important de menținere a păcii și securității internaționale și de dezvoltare socio-economică. Respectul pentru drepturile omului nu este numai o componentă esențială, ci și condiția sine qua non a dezvoltării durabile.

În condițiile actuale, cunoașterea mijloacelor de consacrare și garantare a drepturilor și libertăților omului atât de nivel universal, cât și regional constituie un factor determinant în formarea culturii juridice a cetățenilor. Un rol deosebit în acest sens îl are modulul propus spre studiere, care permite studenților, de rând cu cunoștințele acumulate la alte unități de curs, să valorifice formele și metodele de asigurare, realizare și protejare a drepturilor și libertăților fundamentale pe plan universal și regional, precum și să analizeze metodele de cooperare între mecanismele internaționale și naționale de protecție a drepturilor omului.

Competențe dezvoltate în cadrul unității de curs:

Competențe profesionale:

CP1. Operarea cu noțiunile, conceptele, principiile și teoriile specifice în materia drepturilor omului, în scopul aplicării eficiente a acestora în activitatea profesională.

CP2. Utilizarea cunoștințelor teoretice, a metodelor și procedeele moderne specifice domeniului dreptului omului în activitatea practică și de cercetare.

CP3. Identificarea, analizarea și soluționarea problemelor din domeniul drepturilor omului, în conformitate cu prevederile legale, în mod cooperant, flexibil și eficient.

CP4. Determinarea lacunelor legislative în materia drepturilor omului în vederea conturării propunerilor de lege ferenda.

CP5. Abordarea interdisciplinară și dezvoltarea continuă a competențelor profesionale în domeniul drepturilor omului în vederea executării autonome a sarcinilor profesionale.

CP6. Valorificarea aptitudinilor de analiză comparativă continuă a doctrinei, legislației și practicii judiciare în materia drepturilor omului, la nivel național și internațional, în vederea elaborării proiectelor de studiu.

Competențe transversale:

CT1. Executarea riguroasă, eficientă, responsabilă și în termen, a sarcinilor profesionale, în spirit de inițiativă și în concordanță cu principiile etice și deontologia profesională.

CT2. Aplicarea tehnicilor de relaționare în grup, deprinderea și exercitarea rolurilor specifice în munca de echipă, prin dezvoltarea abilităților de comunicare interpersonală și prin asumarea responsabilității pentru luarea deciziilor.

CT3. Autoevaluarea nevoii de formare profesională și identificarea resurselor și modalităților de dezvoltare personală și profesională, în scopul inserției și adaptării la cerințele pieței muncii.

Finalități de studii realizate la finele unității de curs.

La finele programului de master, absolventul va fi capabil:

- să aplice cunoștințele obținute pentru soluționarea juridică a problemelor teoretice și practice, în domeniul drepturilor omului, aplicând metoda studiului de caz;
- să formuleze analize critice ale teoriilor și concepțiilor juridice, a prevederilor actelor normative în materia drepturilor omului, evidențiind imperfecțiunile dreptului pozitiv în vederea formulării propunerilor de lege ferenda;
- să demonstreze abilități de comunicare și de relaționare în grup, în vederea identificării, soluționării și luării de decizii motivate privind problemele în aplicarea legislației din domeniul drepturilor omului;

<p>- să aplice în activitatea profesională cunoștințele acumulate, fiind capabili să interpreteze și aplice prevederile cadrului normativ în materia drepturilor omului la situații de fapt.</p>
<p>Pre-rechizite: Masterandul trebuie să cunoască conceptele de bază (drepturile omului, drepturi absolute, drepturi relative, principiile aplicate materiei drepturilor omului, tratate internaționale, organizații internaționale, etc.) studiate în cadrul cursurilor: Drept constituțional și instituții politice, Drept internațional public, Drept instituțional al Uniunii Europene, Dreptul organizațiilor internaționale, Protecția juridică a drepturilor omului, Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, etc.</p>
<p style="text-align: center;">Teme de bază:</p> <p style="text-align: center;">1. Sistemul universal de protecție a drepturilor omului</p> <p>Premisele istorice, constituirea, obiectivele, structura și competențele ONU. Atribuțiile organelor principale ale ONU în materia drepturilor omului. Consiliul ONU pentru drepturile omului. Înalțul Comisariat al ONU pentru drepturile omului. Înalțul Comisariat al ONU pentru Refugiați. Atribuțiile organelor neconvenționale ale ONU în materia drepturilor omului. Rolul instanțelor jurisdicționale internaționale universale în protecția drepturilor omului. Atribuțiile instituțiilor specializate ale ONU în materia drepturilor omului. Cadrul normativ universal al drepturilor omului. Competențele organelor convenționale în materia drepturilor omului. Procedurile specializate ale ONU în materia drepturilor omului. Rolul misiunilor de pacificare ale ONU în asigurarea drepturilor omului.</p> <p style="text-align: center;">2. Sisteme regionale de protecție a drepturilor omului</p> <p>Corelația sistemului universal și sistemelor regionale ale drepturilor omului. Cadrul normativ și instituțional de protecție a drepturilor omului la nivel european. Sistemul instituțional inter-american de consacrare și garantare a drepturilor omului. Sistemul instituțional african de consacrare și garantare a drepturilor omului și popoarelor. Asigurarea drepturilor omului în spațiul asiatic. Protecția drepturilor omului în spațiul islamic.</p>
<p>Strategii de predare – învățare: prelegerea, explicația, conversația, învățarea prin descoperire, studiul de caz, brainstorming-ul, lucrul în echipă, metoda hărților conceptuale, metoda comentariului de text, etc.</p>
<p>Strategii de evaluare: teste de evaluare curentă, prezentarea referatelor, lucrări de control, rezolvarea spețelor, bilete de examinare.</p>
<p style="text-align: center;">Bibliografie:</p> <p>1.Buruiană I. Protecția europeană a drepturilor omului. Chișinău, 2013.</p> <p>2.Cârnaț T.; Cârnaț M. Protecția juridică a drepturilor omului, Chișinău, 2006.</p> <p>3.Ceban, C.; Haruța, A. Protecția internațională a drepturilor omului. Chișinău, 2013. [On-line] http://www.usem.md/uploads//files/Note_de_curs_drept_ciclul_1/030_-_Protecia_international%C4%83_a_drepturilor_omului.pdf</p> <p>4.Corlățean T. Protecția europeană și internațională a drepturilor omului. București, 2015.</p> <p>5.Handbook for Human Rights treaty members. UNITED NATIONS, 2015</p> <p>6.Human Rights in the Administration of Justice: A Manual on Human Rights for Judges, Prosecutors and Lawyers. UNITED NATIONS, 2003</p> <p>7.Limon M. Reform of the UN Human Rights Petitions System: An assessment of the UN human rights communications procedures and proposals for a single integrated system. Switzerland: Universal Rights Group, 2018</p> <p>8.Limon M.; Power H. History of the United Nations Special Procedures Mechanism: Origins, Evolution and Reform. Switzerland: Universal Rights Group, 2014</p> <p>9.Marcu V. Mecanismele internaționale de garantare a drepturilor omului. București, 1998.</p> <p>10.Odinokaia I. Convenția europeană a drepturilor omului - garant al ordinii juridice europene. În: Edificarea statului de drept și punerea în valoare a patrimoniului cultural și istoric al Moldovei în contextul integrării europene: materialele conferinței internaționale anuale a doctoranzilor și a tinerilor cercetători. Chișinău: Art Poligraf, 2011, vol.II, p. 87-97.</p> <p>11.Odinokaia I. Reformarea Organizației Națiunilor Unite - imperativ al secolului XXI. În: Probleme actuale în domeniul drepturilor omului: materialele conferinței științifice internaționale. Bălți. Chișinău: Pontos, 2008, p.93-102.</p> <p>12.Odinokaia I., Culic E. Совет по правам человека - главный механизм защиты прав человека в системе ООН. În: Probleme actuale în domeniul drepturilor omului: materialele conferinței științifice internaționale. Bălți. Chișinău: Pontos, 2008, p.164-172.</p> <p>13.Odinokaia I. Sistemul universal de protecție a drepturilor omului: note de curs, 2020. [On-line] https://classroom.google.com/u/0/w/NDIyMDMxMzY1MDAz/t/all</p> <p>14.Predescu O.; Vladioiu N. Drept european și internațional al drepturilor omului: note de curs. București, 2014.</p> <p>15.Purdă N.; Diaconu N. Protecția juridică a drepturilor omului. Ediția a III-a. București, 2016.</p> <p>16.Sârcu-Scobială D. Dreptul internațional al drepturilor omului: note de curs. Chișinău, 2009.</p>

- 17.Sudre F. Droit international et européen des droits de l'homme: 5e édition. Presses Universitaires de France, 2001.
- 18.The role of Regional Human Rights Mechanisms. European Parliament, 2010.
- 19.The United Nations Declaration on the Rights of Indigenous Peoples: A Manual for National Human Rights Institutions. UNITED NATIONS, 2013
- 20.Țarălungă V. Drept internațional public: curs universitar. Bălți, 2015.
- 21.Voiculescu N., Protecția internațională a drepturilor omului: note de curs. București: Editura Renaissance, 2010.

FIȘA UNITĂȚII DE CURS <i>Protecția drepturilor omului în diferite sisteme de drept</i>
Codul unității de curs în programul de studii: S.01.O.104
Domeniul de formare profesională la care se referă unitatea de curs: 0421.1 Drept
Facultatea responsabilă de unitatea de curs: Facultatea de Drept și Științe sociale Catedra responsabilă de unitatea de curs: Catedra de drept
Număr de credite ECTS: 6
Anul și semestrul în care se predă unitatea de curs: anul I, semestrul 1
<p>Descrierea succintă a corelării/integrării unității de curs cu/în programul de studii.</p> <p>Garantarea drepturilor omului a apărut ca instituție juridică și s-a dezvoltat atât în planul realităților interne ale statelor, cât și în cadrul relațiilor interetnice. Multă vreme, statele și-au conservat prerogativa exclusivă de a reglementa relațiile dintre ele și propria populație, considerându-se singurele exponente ale societății organizate politic și, prin urmare, singurele capabile și legitime de a stabili reguli pentru protecția cetățenilor lor. Drepturile omului sunt drepturi inerente și inalienabile ale fiecărei persoane, care definesc condiția umană într-o societate civilizată. Se poartă discuții pornind de la tradiția engleză, care folosește expresia „human rights”, și cea franceză, care le denumește „droits de l'Homme”.</p> <p>Drepturile umane sau drepturi ale omului sunt tratate ambiguu în doctrina juridică contemporană.</p> <p>În primul caz se pune accentul pe drepturi, calificate ca fiind umane, ceea ce ne poate duce la concluzia că ar fi o categorie a dreptului. În al doilea caz, accentul este pus pe om, ca titular al drepturilor ocrotite, ca esență a tot ceea ce înseamnă demnitatea ființei umane, indiferent că este vorba despre femeie sau bărbat. Dincolo de tendința tot mai accentuată astăzi de a se utiliza sintagma „drept uman”, ca ansamblu al tuturor regulilor juridice care au ca obiect protecția ființei umane în orice circumstanță, considerăm că expresia „drepturi ale omului”, ca drepturi subiective, reflectă mai bine statutul juridic al individului uman pentru acest început de mileniu.</p> <p>Drepturile omului reprezintă, mai întâi, un concept filozofic, o condensare a tot ce a produs ca esență filozofia umanistă din antichitate și până în prezent. Omul, ca ființă rațională, născută liberă, ca măsură a tuturor lucrurilor, considerat ca scop și niciodată ca mijloc, reprezintă valoarea supremă pe care ar trebui să se concentreze tot ce înseamnă scopuri ale societății organizate politic în stat.</p> <p>Transpus în planul preocupărilor juridice, conceptul de drepturi ale omului desemnează, mai întâi, drepturi subiective ale omului, de o anumită factură, care definesc poziția acestuia în raport cu puterea publică, dar el devine o veritabilă instituție juridică, un ansamblu de norme juridice interne și internaționale care au ca obiect de reglementare promovarea și garantarea drepturilor și libertăților omului, apărarea acestuia împotriva abuzurilor statelor și a pericolelor de orice natură.</p> <p>Putem discuta astfel despre drepturile omului, pe de o parte, ca despre o instituție de drept intern, mai precis de drept constituțional, care însușește normele ce reglementează statutul juridic al cetățeanului cu privire la drepturile și libertățile fundamentale ale acestuia, și, pe de altă parte, ca despre o instituție de drept internațional, ca sursă de reguli juridice stabilite de comun acord de către state pentru protecția ființei umane, dar și ca principiu fundamental al dreptului constituțional și/sau dreptului internațional public.</p> <p>Totalitatea normelor juridice internaționale care au ca obiect apărarea drepturilor omului alcătuiesc astăzi o ramură distinctă – Protecția drepturilor omului în diferite sisteme de drept. În cel mai larg sens, drepturile omului înseamnă norme juridice naționale și internaționale având ca obiect protecția ființei umane, indiferent de împrejurare.</p>
<p>Competențe dezvoltate în cadrul unității de curs:</p> <p style="text-align: center;">Competențe profesionale:</p> <p>CP1. Operarea cu noțiunile, conceptele, principiile și teoriile specifice în materia drepturilor omului, în scopul aplicării eficiente a acestora în activitatea profesională.</p> <p>CP2. Utilizarea cunoștințelor teoretice, a metodelor și procedeele moderne specifice domeniului dreptului omului în activitatea practică și de cercetare.</p> <p>CP3. Identificarea, analizarea și soluționarea problemelor din domeniul drepturilor omului, în conformitate cu</p>

prevederile legale, în mod cooperant, flexibil și eficient.

CP4. Determinarea lacunelor legislative în materia drepturilor omului în vederea conturării propunerilor de lege ferenda.

CP5. Abordarea interdisciplinară și dezvoltarea continuă a competențelor profesionale în domeniul drepturilor omului în vederea executării autonome a sarcinilor profesionale.

CP6. Valorificarea aptitudinilor de analiză comparativă continuă a doctrinei, legislației și practicii judiciare în materia drepturilor omului, la nivel național și internațional, în vederea elaborării proiectelor de studiu.

Competențe transversale:

CT1. Executarea riguroasă, eficientă, responsabilă și în termen, a sarcinilor profesionale, în spirit de inițiativă și în concordanță cu principiile etice și deontologia profesională.

CT2. Aplicarea tehnicilor de relaționare în grup, deprinderea și exercitarea rolurilor specifice în munca de echipă, prin dezvoltarea abilităților de comunicare interpersonală și prin asumarea responsabilității pentru luarea deciziilor.

CT3. Autoevaluarea nevoii de formare profesională și identificarea resurselor și modalităților de dezvoltare personală și profesională, în scopul inserției și adaptării la cerințele pieței muncii.

Finalități de studii realizate la finele unității de curs:

La finele programului de master, absolventul va fi capabil:

- să aplice cunoștințele obținute în cadrul unităților de curs pentru soluționarea juridică a problemelor teoretice și practice, în domeniul drepturilor omului, aplicând metoda studiului de caz;
- să formuleze analize critice ale teoriilor și concepțiilor juridice, a prevederilor actelor normative în materia drepturilor omului, evidențiind imperfecțiunile dreptului pozitiv în vederea formulării propunerilor de lege ferenda;
- să manifeste creativitate în elaborarea proiectelor și inițiativelor juridice în procesul de învățare, cercetare și de muncă;
- să demonstreze abilități de comunicare și de relaționare în grup, în vederea identificării, soluționării și luării de decizii motivate privind problemele în aplicarea legislației din domeniul drepturilor omului.

Pre-rechizite: Masterandul trebuie să cunoască conceptele de bază (drepturile omului, libertățile fundamentale, îndatoriri_etc.) studiate în cadrul cursurilor de drept constituțional și instituții politice.

Teme de bază:

1. Teoria sistemelor de drept. Noțiuni și concepte.
2. Acte naționale și internaționale în domeniul drepturilor omului.
3. Drepturile și libertățile fundamentale în cadrul diverselor sisteme de drept.
4. Sistemul de drept european.
5. Sistemul de drept interamerican.
6. Sistemul de drept african.
7. Sistemul de drept anglo-saxon vs. continental.
8. Drepturile și libertățile cetățenilor Republicii Moldova.

Strategii de predare – învățare: prelegerea, explicația, conversația, studiul de caz, brainstorming-ul, lucrul în echipă, metoda comentariului de text, etc.

Strategii de evaluare: teste de evaluare curentă, prezentarea referatelor, lucrări de control, rezolvarea spețelor, bilete de examinare.

Bibliografie selectivă:

1. Abraham Pavel – Legislație în asistență socială, Editura Național, 2000, volumele I și II (reglementări internaționale);
2. Bârsan Corneliu, Eftimie Marius, Convenția Europeană a Drepturilor Omului, Ed. Hamangiu, 2009; Corneliu Liviu Popescu – Protecția internațională a drepturilor omului. Surse, instituții, proceduri. Editura All Beck, București, 2000;
3. Hatneanu Diana Olivia, Cojocaru Raluca Stăncescu, Cum să formulăm o cerere la CEDO, Ed. Hamangiu, 2009;
4. Mazilu Dumitru– Drepturile omului. Concept, exigențe și realități contemporane, ediția a II-a, Editura Lumina Lex, București, 2003;
5. Onica-Chipea Lavinia, Aspecte socio-juridice privind protecția drepturilor copilului. Studiu de caz în județul Bihor, Editura Expert, București, 2007;
6. Micu Doina– Garantarea drepturilor omului în practica Curții Europene a Drepturilor Omului și în Constituția României, Editura All Beck, București, 1998;
7. Tănăsescu Simina Elene, Principiul egalității în dreptul românesc, Ed. All Beck, București, 1999;
8. Voicu Marin – Protecția europeană a drepturilor omului, teorie și jurisprudență, Editura Lumina Lex, București, 2001.

FIȘA UNITĂȚII DE CURS <i>Instituția ombudsmanului: studiu comparat</i>
Codul unității de curs în programul de studii: S.01.O.105
Domeniul de formare profesională la care se referă unitatea de curs: 0421.1 Drept
Facultatea responsabilă de unitatea de curs: Facultatea de Drept și Științe sociale
Catedra responsabilă de unitatea de curs: Catedra de drept
Număr de credite ECTS: 5
Anul și semestrul în care se predă unitatea de curs: anul 1, semestrul I
<p>Descrierea succintă a corelării / integrării unității de curs cu / în programul de studii.</p> <p>O serie de acte normative inclusiv cu caracter internațional cum ar fi Declarația Universală a Drepturilor Omului, adoptată la 10 decembrie 1948, Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, din 16.12.1966, Convenția internațională cu privire la drepturile copilului, din 20.11.1989, Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, din 04.11.1950, dar și multe altele consfințesc în mod direct drepturile și libertățile fundamentale ale omului. Unul dintre instrumentele în vogă aplicat la moment în peste 90 de țări în scopul asigurării și garantării acestor drepturi este instituția ombudsmanului, iar preluarea instituției și de către mediul privat este un indiciu ce vorbește în favoarea eficacității acesteia. Din perspectiva celor enunțate rezultă în mod cert, că studiile superioare de master, și anume masterul de profesionalizare Drepturile omului, nu poate fi considerat unul complet în lipsa unor cercetări aprofundate a instrumentelor destinate apărării drepturilor omului, unul dintre care este instituția ombudsmanului. În același timp dat fiind faptul că instituția respectivă este una împrumutată, cadrul normativ autohton anterior nu a cunoscut asemenea instrumente de protecție a drepturilor omului, studiul comparativ al instituției ombudsmanului este unul recomandat nu doar din perspectiva unei cunoașteri mai aprofundate a problemei, dar și datorită faptului că analizând modul în care instituția ombudsmanului a fost preluată de diferite țări, pot fi trase concluzii și vizavi de Avocatul Poporului din Republica Moldova, inclusiv perspectivele de dezvoltare a instituției. Nu în ultimul rând în cadrul cursului a fost analizat impactul direct al activității instituției ombudsmanului asupra drepturilor omului dar și integrarea în sistemul organelor similare.</p>
<p>Competențe dezvoltate în cadrul unității de curs:</p> <p style="text-align: center;">Competențe profesionale:</p> <p>CP3. Identificarea, analizarea și soluționarea problemelor din domeniul drepturilor omului, în conformitate cu prevederile legale, în mod cooperant, flexibil și eficient.</p> <p>CP4. Determinarea lacunelor legislative în materia drepturilor omului în vederea conturării propunerilor de lege ferenda.</p> <p>CP5. Abordarea interdisciplinară și dezvoltarea continuă a competențelor profesionale în domeniul drepturilor omului în vederea executării autonome a sarcinilor profesionale</p> <p style="text-align: center;">Competențe transversale:</p> <p>CT1. Executarea riguroasă, eficientă, responsabilă și în termen, a sarcinilor profesionale, în spirit de inițiativă și în concordanță cu principiile etice și deontologia profesională.</p> <p>CT2. Aplicarea tehnicilor de relaționare în grup, deprinderea și exercitarea rolurilor specifice în munca de echipă, prin dezvoltarea abilităților de comunicare interpersonală și prin asumarea responsabilității pentru luarea deciziilor.</p> <p>CT3. Autoevaluarea nevoii de formare profesională și identificarea resurselor și modalităților de dezvoltare personală și profesională, în scopul inserției și adaptării la cerințele pieței muncii.</p>
<p>Finalități de studii realizate la finele unității de curs.</p> <p><i>La finele programului de master, absolventul va fi capabil:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - să aplice cunoștințele obținute în cadrul unităților de curs pentru soluționarea juridică a problemelor teoretice și practice, în domeniul drepturilor omului, aplicând metoda studiului de caz; - să formuleze analize critice ale teoriilor și concepțiilor juridice, a prevederilor actelor normative în materia drepturilor omului, evidențiind imperfecțiunile dreptului pozitiv în vederea formulării propunerilor de lege ferenda; - să manifeste creativitate în elaborarea proiectelor și inițiativelor juridice în procesul de învățare, cercetare și de muncă; - să aplice în activitatea profesională cunoștințele acumulate, fiind capabili să interpreteze și aplice prevederile cadrului normativ în materia drepturilor omului la situații de fapt.
<p>Pre-rechizite: Masterandul trebuie să cunoască conceptele de bază – instituția ombudsmanului, Avocatul Poporului în Republica Moldova, Avocatul Poporului pentru drepturile copilului, oficiului Avocatului Poporului, etc. studiate în cadrul cursurilor: drept constituțional, drept administrativ, drept civil, drept procesual civil, protecția juridică a drepturilor omului etc.</p>

Teme de bază:
<ol style="list-style-type: none"> 1. Ombudsmanul: noțiuni generale; natura juridică a instituției ombudsmanului. 2. Apariția și evoluția instituției ombudsmanului la nivel internațional și național. 3. Avocatului Poporului în Republica Moldova: statutul și organizarea activității. 4. Aspecte procedurale legate de competența Avocatului Poporului. 5. Sesizarea Avocatului Poporului. 6. Actele Avocatului Poporului. 7. Structuri internaționale ale ombudsmanului. 8. Cooperarea instituției ombudsmanului cu autoritățile publice.
Strategii de predare – învățare: prelegerea, explicația, conversația, învățarea prin descoperire, studiul de caz, brainstorming-ul, lucrul în echipă, metoda hărților conceptuale, metoda comentariului de text, etc.
Strategii de evaluare: teste de evaluare curentă, prezentarea referatelor, lucrări de control, rezolvarea spețelor, bilete de examinare.
Bibliografie selectivă:
<ol style="list-style-type: none"> 1. Constituția Republicii Moldova din 29 iulie 1994. 2. Codul de procedura penală al RM, din 14.03.2003. 3. Codul Contravențional al RM, din 24.10.2008. 4. Codul de procedură civilă din 30.05.2003. 5. Legea nr. 52 din data de 03.04.2014 cu privire la Avocatul Poporului. 6. Legea nr. 1349 din data de 17.10.1997 cu privire la Avocații Parlamentari. (abrogată) 8. Regulamentul de organizare a activității Oficiului Avocatului Poporului, adoptat prin Legea nr. 164, din data de 31.07.2015. 9. Arseni A., Drept constituțional și instituții politice, Chișinău 2005. 10. Dicționarul explicativ al limbii române. [on-line]. Disponibil: http://m.dex.ro/?world. 11. Cârnaț T., Drept constituțional, ediția a II-a, Chișinău: USM, 2010. 12. Cârnaț T. Istoricul instituției ombudsman-ului. Revista Națională de drept. Chișinău 2001. p. 64. 13. Cobăneanu L., Cârnaț T., Instituția avocatului parlamentar, Chișinău 2002. 14. Ionescu C. Drept constituțional și instituții politice. Vol. I. Editura Lumina Lex. București 1997. 488 p. 15. Guceac I., Curs elementar de drept constituțional. Vol. II. Chișinău, 2004. 16. Manda C., Predescu O., Popescu Slăniceanu I., Manda C. Ombudsmanul instituție fundamentală a statului de drept. Editura Lumina Lex. București 1997. 254 p. 17. Muraru I. Avocatul Poporului, instituție de tip ombudsman, All Beck, București, 2004. 200 p. 18. Muraru I., Simina Tănăsescu E.. Drept constituțional și instituții politice: București 2009: Volumul II, Editura C.H. Beck. București 2017. 320 p. 19. Rusu I. Drept constituțional și instituții politice, Editura Lumina Lex, București 2001. 20. Giner C.. El defensor del Pueblo. Ed. Popular. Madrid 1986.

FIȘA UNITĂȚII DE CURS
<i>Sociologia drepturilor omului</i>
Codul unității de curs / modulului în programul de studii: S.01.O.106
Domeniul de formare profesională la care se referă unitatea de curs: 0421.1 Drept
Facultatea responsabilă de unitatea de curs: Facultatea de Drept și Științe sociale
Catedra responsabilă de unitatea de curs: Catedra de drept
Număr de credite ECTS: 4
Anul și semestrul în care se predă unitatea de curs: anul I, semestrul I
Descrierea succintă a corelării / integrării unității de curs cu / în programul de studii. Sociologia drepturilor omului este strâns corelată cu unitatea de curs Istoria drepturilor omului. Cursul este conceput în calitate de „sociologie reflexivă”, adică acel tip de sociologie care este profesională și publică, nu doar academică și informativă, deschisă și constructivă, nu doar autoreferențială, bazată pe opțiunea transferului critic și sistematic al cunoașterii sociologice în spațiul public al acțiunilor individuale și sociale orientate spre respectarea drepturilor omului
Competențe dezvoltate în cadrul unității de curs:
Competențe profesionale:
CP2. Utilizarea cunoștințelor teoretice, a metodelor și procedeelelor moderne specifice domeniului drepturilor omului în activitatea practică de cercetare;
CP3. Identificarea, analiza și soluționarea problemelor din domeniul drepturilor omului, în conformitate cu prevederile legale, în mod cooperant, flexibil și eficient;
CP5. Abordarea interdisciplinară și dezvoltarea continuă a competențelor profesionale în domeniul drepturilor

omului în vederea executării autonome a sarcinilor profesionale.

Competențe transversale:

CT1. Executarea riguroasă, eficientă, responsabilă și în termen a sarcinilor profesionale, în spirit de inițiativă și în concordanță cu principiile etice și deontologia profesională;

CT2. Aplicarea tehnicilor de relaționare în grup, deprinderea și exercitarea rolurilor specifice în munca de echipă, prin dezvoltarea abilităților de comunicare interpersonală și prin asumarea responsabilității pentru luarea deciziilor;

CT3. Autoevaluarea nevoii de formare profesională și identificarea resurselor și modalităților de dezvoltare personală și profesională, în scopul inserției și adaptării la cerințele pieței muncii

Finalități de studii realizate la finele unității de curs.

- la finele unității de curs se estimează că studentul va fi capabil să conceapă sistemul drepturilor omului ca un întreg funcțional, în cadrul căruia toate componentele interacționează și se ajustează reciproc;
- va fi capabil să identifice locul și rolul sistemului drepturilor omului în cadrul sistemului societal, a multiplelor relații de intercondiționare dintre drepturile omului și celelalte componente ale vieții sociale;
- va fi capabil să demonstreze importanța sociologiei drepturilor omului în contextul integrării, în perspectivă, a Republicii Moldova în Comunitatea Europeană;
- va fi capabil să utilizeze metodele și tehnicile de cercetare științifică a diverselor subsisteme ale sistemului drepturilor omului;
- va demonstra eficiența modului de învățare prin intermediul unui proiect de cercetare a fenomenului complex al drepturilor omului.;
- va demonstra cunoașterea temeinică a realității sociale prin capacitatea de a realiza analize critice ale raportului dintre subsistemul drepturilor omului și sistemul societal;
- va conștientiza necesitatea de a se raporta permanent la contextul social atunci când se pune problema gradului de respectare a drepturilor omului.

Pre-rechizite:

- capacitatea de evaluare adecvată a evenimentelor social-politice, economice, ideologice, culturale;
- capacitate de sinteză a activităților publice într-un cadru social concret;
- cunoașterea principiilor și metodelor de bază ale cercetării științifice a fenomenelor juridice..

Unități de învățare:

Curs: Sociologia drepturilor omului în structura cunoașterii sociologice; Repere teoretico-metodologice în sociologia drepturilor omului; Respectarea drepturilor omului în societatea moldovenească (viziune de ansamblu); Justiția penală și drepturile omului; Respectarea drepturilor copilului; Respectarea drepturilor minorităților și a persoanelor cu dizabilități; Egalitatea de gen în Republica Moldova; Educație pentru drepturile omului

Seminarii: Problema instituționalizării sociologiei drepturilor omului; Particularități metodologice în sociologia drepturilor omului; Dreptul la un proces echitabil; Sociologia drepturilor copilului;

Fenomenul discriminării în societatea moldovenească modalități de depășire a acestuia; Rolul instituțiilor și societății civile în îmbunătățirea situației în domeniul respectării drepturilor omului.

Strategii de predare – învățare: În predare. Prelegerea, prelegerea-dezbaterea, explicația, problematizarea, studii de caz, conversația euristică etc.

La seminarii: dezbaterea, eseu, referatul, problematizarea, studiu de caz, comparația, modelarea, proiectul investigației sociologice.

Strategii de evaluare: teste de evaluare periodică, curentă și finală, prezentarea referatelor, lucrări de control, rezolvarea spețelor, etc.

Bibliografie:

1. Popescu Sofia. Sociologie juridică. –București, Editura Lumina lex, 2001, p. 147-165;
2. Белоусова М. П. Социальные исследования прав человека: глобальные правила в местной перспективе, <https://www.civisbook.ru/files/File/Belousova.pdf>;
3. Щеглова С.А. Социология прав детей в России: новый век, новые проблемы, новые перспективы. М., 2001;
4. Буравой М. Публичная социология прав человека//Журнал социологии и социальной антропологии, 2007, Том X, №4;
5. Voinea M., Bulzan C. Sociologia drepturilor omului. Editura Universității din București, 2003;
6. Cornescu A.V.. Repere pentru o sociologie a drepturilor omului. În: Analele Universității „Constantin Brâncuși” din Târgu Jiu, Seria Științe Juridice, Nr.3, 2011;
7. Neagu Gh. Repere pentru o sociologie a drepturilor omului. În: Probleme actuale în domeniul protecției drepturilor omului . Conferință științifică internațională dedicată Zilei Internaționale a Drepturilor Omului, 10 decembrie 2007. Chișinău: Pontos, 2008, p.39-62.

Anul I, semestrul 2

FIȘA UNITĂȚII DE CURS Dreptul material și procedural al CEDO
Codul unității de curs în programul de studii: F.02.O.007
Domeniul de formare profesională la care se referă unitatea de curs: 0421.1 Drept
Facultatea responsabilă de unitatea de curs: Facultatea de Drept și Științe sociale
Catedra responsabilă de unitatea de curs: Catedra de drept
Număr de credite ECTS: 4
Anul și semestrul în care se predă unitatea de curs: anul 1, semestrul II
<p>Descrierea succintă a corelării / integrării unității de curs cu / în programul de studii.</p> <p>În contextul realităților actuale de pe arena relațiilor internaționale, problematica drepturilor și libertăților fundamentale ale omului capătă o nouă valoare. Obligația de a proteja efectiv drepturile și libertățile recunoscute ființei umane în virtutea anumitor instrumente internaționale se prezintă a fi o sarcină pe cât de nobilă, pe atât de dificilă pusă în seama statelor contemporane. Curtea Europeană a Drepturilor Omului, jurisdicția internațională investită cu rolul de a asigura supravegherea aplicării Convenției Europene și de a verifica dacă statele-părți în mod practic asigură, în cazuri concrete, limite de protecție corespunzătoare drepturilor și libertăților convențional garantate a dezvoltat o jurisprudență inedită și absolut specifică pe anumite categorii de cauze. Convenția Europeană, care a fost concepută și inițial privită ca un instrument internațional ce protejează o listă de drepturi în granițele continentului european și în limitele hotarelor statelor-părți, astăzi este percepută ca garantând drepturi și libertăți oriunde pe glob cu condiția că statul reclamat, parte la ea, exercită acolo un control efectiv.</p> <p>Cursul Dreptul material și procedural al CEDO vine să reflecte actualele probleme din acest domeniu, vine să deschidă o abordare complexă, multilaterală și profesionistă a informației relevante și să elucideze lacunele, avantajele și persoectivele aplicării prevederilor Convenției europene.</p> <p>Cursul propus se axează pe studierea și interpretarea doctrinar-științifică a legislației internaționale în materia drepturilor omului, fiind puse la bază reglementările instituite de Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Este luată în calcul și practica CtEDO. Cunoștințele acumulate în acest domeniu le va permite studenților să dea o apreciere juridică diferitor situației din practica organelor judiciare, iar în baza abordărilor conceptuale să elaboreze și argumenteze punctul lor de vedere asupra problemelor în cauză.</p> <p>Concepută ca un ansamblu de cunoștințe, deprinderi, competențe, unitatea de curs Dreptul material și procedural al CEDO trebuie să asigure pregătirea temeinică pentru orice specialist în domeniul dreptului, precum și pentru cei care activează în cadrul sistemului judiciar al Republicii Moldova.</p>
<p>Competențe dezvoltate în cadrul unității de curs:</p> <p style="text-align: center;">Competențe profesionale:</p> <p>CP1. Operarea cu noțiunile, conceptele, principiile și teoriile specifice în materia drepturilor omului, în scopul aplicării eficiente a acestora în activitatea profesională.</p> <p>CP2. Utilizarea cunoștințelor teoretice, a metodelor și procedeele moderne specifice domeniului dreptului omului în activitatea practică și de cercetare.</p> <p>CP3. Identificarea, analizarea și soluționarea problemelor din domeniul drepturilor omului, în conformitate cu prevederile legale, în mod cooperant, flexibil și eficient.</p> <p>CP4. Determinarea lacunelor legislative în materia drepturilor omului în vederea conturării propunerilor de lege ferenda.</p> <p>CP6. Valorificarea aptitudinilor de analiză comparativă continuă a doctrinei, legislației și practicii judiciare în materia drepturilor omului, la nivel național și internațional, în vederea elaborării proiectelor de studiu.</p> <p style="text-align: center;">Competențe transversale:</p> <p>CT1. Executarea riguroasă, eficientă, responsabilă și în termen, a sarcinilor profesionale, în spirit de inițiativă și în concordanță cu principiile etice și deontologia profesională.</p> <p>CT2. Aplicarea tehnicilor de relaționare în grup, deprinderea și exercitarea rolurilor specifice în munca de echipă, prin dezvoltarea abilităților de comunicare interpersonală și prin asumarea responsabilității pentru luarea deciziilor.</p> <p>CT3. Autoevaluarea nevoii de formare profesională și identificarea resurselor și modalităților de dezvoltare personală și profesională, în scopul inserției și adaptării la cerințele pieței muncii.</p>
<p>Finalități de studii realizate la finele unității de curs.</p> <p>La finele programului de master, absolventul va fi capabil:</p> <ul style="list-style-type: none"> - să aplice cunoștințele obținute în cadrul unităților de curs pentru soluționarea juridică a problemelor teoretice și practice, în domeniul drepturilor omului, aplicând metoda studiului de caz;

- să formuleze analize critice ale teoriilor și concepțiilor juridice, a prevederilor actelor normative în materia drepturilor omului, evidențiind imperfecțiunile dreptului pozitiv în vederea formulării propunerilor de lege ferenda;
- să demonstreze abilități de comunicare și de relaționare în grup, în vederea identificării, soluționării și luării de decizii motivate privind problemele în aplicarea legislației din domeniul drepturilor omului;
- să aplice în activitatea profesională cunoștințele acumulate, fiind capabili să interpreteze și aplice prevederile cadrului normativ în materia drepturilor omului la situații de fapt;

Pre-rechizite: Masterandul trebuie să cunoască conceptele de bază (principiu, izvor de drept, justiție, funcție procesual-penală, acuzare, apărare, jurisdicție, apărarea drepturilor, drept material, drept procedural ș.a.) studiate în cadrul unităților de curs: drept penal, drept procesual penal, protecția juridică a drepturilor omului, drept constituțional etc.

Teme de bază:

- I. CEDO – instrument regional european general în domeniu.
 1. Scurt istoric al adoptării și al dezvoltării dispozițiilor Convenției.
 2. Privire generală asupra mecanismului de control al aplicării dispozițiilor Convenției.
 3. Raportul între dispozițiile Convenției și sistemele de drept ale statelor constactante.
- II. Noțiuni generale privind drepturile garantate de CEDO.
 1. Drepturile „calificate” și drepturile „necalificate”.
 2. Obligația de a asigura respectarea drepturilor omului.
 3. Distinția dintre „drepturi” și „libertăți”.
 4. Derogarea în caz de urgență.
- III. Dreptul la viață.
 1. Noțiuni generale.
 2. Interzicerea torturii.
 3. Interzicerea sclaviei și muncii forțate.
- IV. Dreptul la libertate și siguranță.
 1. Conceptul de „lipsire de libertate”.
 2. Excepțiile în care o persoană poate fi lipsită de libertate.
 3. Autorizarea arestului persoanei lipsite de libertate.
 4. Contestarea deciziei de lipsire de libertate.
 5. Dreptul la reparații pentru lipsirea de libertate.
- V. Dreptul la un proces echitabil.
 1. Noțiuni generale.
 2. Dreptul la judecarea în mod public a cauzei.
 3. Dreptul la judecarea cauzei în mod echitabil.
 4. Prezumția nevinovăției.
 5. Drepturile acuzatului.
- VI. Garanții suplimentare în cazul procedurilor penale.
 1. Nici o pedeapsă în afara legii.
 2. Interzicerea privării de libertate pentru datorii.
 3. Dreptul la două grade de jurisdicție în materie penală.
 4. Dreptul la despăgubiri în caz de eroare judiciară.
 5. Dreptul de a nu fi judecat sau pedepsit de două ori.
- VII. Dreptul la un recurs efectiv și interzicerea discriminării.
 1. Dreptul la un recurs efectiv.
 2. Interzicerea discriminării.
- VIII. Criteriile de inadmisibilitate a cererilor la CtEDO.
 1. Competența ratione temporis.
 2. Competența ratione loci.
 3. Competența ratione personae.
 4. Competența ratione materiae.
 5. Epuizarea căilor de recurs interne. Sarcina probării existenței căilor de recurs interne.
 6. Formalitățile și epuizarea căilor de recurs interne. Recursuri utile.
 7. Circumstanțe speciale în care reclamantul este exonerat de obligația de epuizare.
- IX. Procedura la CtEDO.
 1. Dreptul de a depune o cerere la Curte.
 2. Depunerea cererii.
 3. Examinarea cererii.

<p>4. Radierea cererii.</p> <p>5. Decizia cu privire la admisibilitatea și hotărârea cu privire la fondul cauzei.</p> <p>6. Examinarea cererii de către Marea Cameră.</p> <p>7. Executarea hotărârii.</p> <p>8. Probele și sarcinile probatorului.</p> <p>9. Reprezentarea și asistența juridică.</p> <p>10. Termenele și durata procedurii.</p> <p>X. Remedii pentru violarea Convenției.</p> <p>1. Satisfacția efectivă.</p> <p>2. Indicațiile Curții în temeiul art. 46 al Convenției.</p>
<p>Strategii de predare – învățare: prelegerea, explicația, conversația, învățarea prin descoperire, studiul de caz, brainstorming-ul, lucrul în echipă, metoda hărților conceptuale, metoda comentariului de text, etc.</p>
<p>Strategii de evaluare: teste de evaluare curentă, prezentarea referatelor, lucrări de control, rezolvarea spețelor, bilete de examinare.</p>
<p style="text-align: center;">Bibliografie selectivă:</p> <p>1. Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale din 04 noiembrie 1950. Semnată de către RM la 13 iulie 1995, Ratificată prin Hotărârea Parlamentului RM nr.1298-XIII din 24 iulie 1999. În: MO al RM, 1999, nr. 54-55/502.</p> <p>2. Declarația Universală a Drepturilor Omului. Rezoluția Adunării Generale a ONU nr. 217 A (III) din 10.12.1948. În: Tratatate internaționale. Vol. I. Chișinău, 2001. p. 11-18.</p> <p>3. Pactul Internațional cu privire la drepturile civile și politice. Adoptat prin Rezoluția Adunării Generale a ONU nr.2200 A (XXI) din 16 decembrie 1966, art.9 alin.4. În: Tratatate internaționale la care Republica Moldova este parte. Vol. I. Chișinău, 1998. p. 30-50.</p> <p>4. Pactul Internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale din 16 decembrie 1966. Adoptat prin Rezoluția Adunării Generale a ONU nr.2200 A (XXI) din 16.12.1966, art. 9 alin.4. În: Tratatate internaționale la care Republica Moldova este parte. Vol. I. Chișinău, 1998. p. 18-29.</p> <p>5. Berger V. Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului. Institutul Român pentru Drepturile Omului. București, 1997.</p> <p>6. Bîrsan C. Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Comentariu pe articole. Ediția 2. București: Editura C. H. BECK, 2010.</p> <p>7. Charrier J. L., Chiriac A. Codul Convenției Europene a Drepturilor Omului. Ed. LITEC. Chișinău, 2008.</p> <p>8. Gomien D. Ghid al Convenției Europene pentru Drepturile Omului. Biroul de informare al Consiliului Europei. Chișinău, 2003.</p> <p>9. Gribincea VI., Macrinici S. Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Reglementări de bază și jurisprudența în cauzele moldovenești. Ed. ARC. Chișinău, 2007.</p> <p>10. Lambert-Abdelgawad E. Executarea hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului. Tipografia Centrală. Chișinău, 2004.</p> <p>11. Mowbray A. Cases and materials on the European Convention on Human Rights. Butterworths, 2001.</p> <p>12. Ovey C., Robin C. White European Convention on Human Rights, Oxford, 2002.</p> <p>13. Petti L. E., Decaux Em. O. H. Imbert. La Convention Europeene des Droits de l'homme. Comentaire par article. Paris, 1995.</p> <p>14. Poalelungi M.; Splavnic S. Extraterritorialitatea CEDO: obligații pozitive și jurisdicție. Monografie. Chișinău, 2014.</p> <p>15. Potângă A., Costachi Gh. Asigurarea drepturilor omului în lume. Centrul pentru Drepturile omului din Moldova. Ed. Epigraf. Chișinău, 2003.</p> <p>16. Răducanu T., Morari V., Gribincea VI. Procedura și practica CtEDO și alte tratate obligatorii pentru Republica Moldova. PNUD. INJ. Chișinău, 2009.</p> <p>17. Макбрайд Дж. Права человека и уголовный процесс. Практика Европейского Суда по Правам Человека. Изд. КИС. Киев, 2011.</p> <p>18. Микеле де Салвия. Прецеденты Европейского Суда по Правам Человека. Юридический Центр Пресс.СПб., 2004.</p>

FIȘA UNITĂȚII DE CURS Protecția drepturilor copilului
Codul unității de curs în programul de studii: S.02.O.108
Domeniul de formare profesională la care se referă unitatea de curs: 0421.1 Drept
Facultatea responsabilă de unitatea de curs: Facultatea de Drept și Științe sociale
Catedra responsabilă de unitatea de curs: Catedra de drept
Număr de credite ECTS: 4
Anul și semestrul în care se predă unitatea de curs: anul 1, semestrul II
<p>Descrierea succintă a corelării / integrării unității de curs cu / în programul de studii.</p> <p>Interesul larg pe care îl suscită astăzi problematica drepturilor copilului se constituie într-o recunoaștere incontestabilă a complexității și originalității acestei instituții, dar și a faptului că ea privește în mod direct circa o treime din populația globului pământesc. În numeroase state, copiii sunt victime ale analfabetismului, abuzului de droguri, prostituției, abandonului familial, cerșetoriei, traficului comercial și chiar autori ai unor acte de terorism. Toate acestea pun în evidență importanța și actualitatea colaborării internaționale pentru protecția copiilor, colaborare ce are caracter multilateral, acoperind practic toate aspectele și implicând toți factorii de care depinde dezvoltarea sănătoasă și pregătirea copiilor pentru integrarea lor armonioasă în societate.</p> <p>Odată cu recunoașterea dreptului suprem al copilului ca ființă umană independentă, nevoile copilului au început să fie tratate ca drepturi a căror satisfacere nu mai este facultativă, ci obligatorie. Promovarea și garantarea drepturilor și libertăților fundamentale ale ființei umane, în special, ale copilului, reprezintă elementul esențial al asigurării progresului, bunăstării și civilizației în orice societate, al democrației și statului de drept.</p> <p>Copiii, constituind o treime din întreaga populație a Moldovei, reprezintă grupul social cel mai vulnerabil la efectele negative ale tranziției. Ei sunt afectați în planul necesităților fundamentale de dezvoltare. Asumarea responsabilității cuvenite din partea statului, a societății civile și, nu în ultimul rând, a familiei constituie premisele fundamentale în asigurarea unei dezvoltări sănătoase a copiilor, de care va depinde în viitor calitatea vieții întregii populații și integrarea Republicii Moldova în comunitatea europeană și mondială.</p> <p>Astfel, dobândirea unor cunoștințe temeinice în materia protecției drepturilor copilului se prezintă a fi o condiție indispensabilă pentru un specialist care urmează studiile la programul de master "Drepturile omului". Studiarea cadrului normativ și instituțional internațional și național de protecție a drepturilor copilului contribuie la o pregătire complexă a absolvenților acestei specialități care vor îndeplini funcții în organele de drept, în administrația publică la diferite niveluri, precum și în alte structuri publice sau private de interes public.</p>
<p>Competențe dezvoltate în cadrul unității de curs:</p> <p style="text-align: center;">Competențe profesionale:</p> <p>CP1. Operarea cu noțiunile, conceptele, principiile și teoriile specifice în materia drepturilor omului, în scopul aplicării eficiente a acestora în activitatea profesională.</p> <p>CP2. Utilizarea cunoștințelor teoretice, a metodelor și procedeele moderne specifice domeniului dreptului omului în activitatea practică și de cercetare.</p> <p>CP3. Identificarea, analizarea și soluționarea problemelor din domeniul drepturilor omului, în conformitate cu prevederile legale, în mod cooperant, flexibil și eficient.</p> <p>CP4. Determinarea lacunelor legislative în materia drepturilor omului în vederea conturării propunerilor de lege ferenda.</p> <p>CP6. Valorificarea aptitudinilor de analiză comparativă continuă a doctrinei, legislației și practicii judiciare în materia drepturilor omului, la nivel național și internațional, în vederea elaborării proiectelor de studiu.</p> <p style="text-align: center;">Competențe transversale:</p> <p>CT1. Executarea riguroasă, eficientă, responsabilă și în termen, a sarcinilor profesionale, în spirit de inițiativă și în concordanță cu principiile etice și deontologia profesională.</p> <p>CT2. Aplicarea tehnicilor de relaționare în grup, deprinderea și exercitarea rolurilor specifice în munca de echipă, prin dezvoltarea abilităților de comunicare interpersonală și prin asumarea responsabilității pentru luarea deciziilor.</p> <p>CT3. Autoevaluarea nevoii de formare profesională și identificarea resurselor și modalităților de dezvoltare personală și profesională, în scopul inserției și adaptării la cerințele pieței muncii.</p>
<p>Finalități de studii realizate la finele unității de curs.</p> <p><i>La finele programului de master, absolventul va fi capabil:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - să aplice cunoștințele obținute în cadrul unităților de curs pentru soluționarea juridică a problemelor teoretice și practice, în domeniul drepturilor copilului, aplicând metoda studiului de caz; - să formuleze analize critice ale teoriilor și concepțiilor juridice, a prevederilor actelor normative în materia drepturilor copilului, evidențiind imperfecțiunile dreptului pozitiv în vederea formulării propunerilor <i>de lege</i>

ferenda;

- să manifeste creativitate în elaborarea proiectelor și inițiativelor juridice în procesul de învățare, cercetare și de muncă;
- să demonstreze abilități de comunicare și de relaționare în grup, în vederea identificării, soluționării și luării de decizii motivate privind problemele în aplicarea legislației din domeniul drepturilor copilului;
- să aplice în activitatea profesională cunoștințele acumulate, fiind capabili să interpreteze și aplice prevederile cadrului normativ în materia drepturilor copilului la situații de fapt;
- să dezvolte la ciclul III, studii superioare de doctorat, competențele achiziționate la ciclul I, studii superioare de licență și ciclul II, studii superioare de masterat.

Pre-rechizite: Masterandul trebuie să cunoască conceptele de bază (normă juridică, principiu, drepturile omului, libertățile fundamentale, sistem universal/regional de protecție a drepturilor omului, instituția ombudsmanului, mecanisme de garantare a drepturilor omului etc.) studiate în cadrul cursurilor de teorie generală a dreptului, sistemul universal de protecție a drepturilor omului; sisteme regionale de protecție a drepturilor omului; instituția ombudsmanului etc.

Teme de bază:

Tema 1: Protecția drepturilor copilului la nivel internațional universal și regional

1. Apariția și evoluția istorică a instituției protecției drepturilor copilului
2. Sistemul internațional universal de protecție a drepturilor copilului
3. Consacrarea și garantarea drepturilor copilului la nivel internațional regional

Tema 2: Protecția drepturilor copilului în Republica Moldova

1. Cadrul normativ al Republicii Moldova în materia protecției drepturilor copilului
2. Cadrul instituțional al Republicii Moldova cu atribuții în domeniul protecției drepturilor copilului
3. Ombudsmanul copilului – garant al respectării drepturilor copilului în Republica Moldova

Tema 3: Sistemul drepturilor copilului: aspecte naționale și internaționale

1. Principii specifice în materia protecției drepturilor copilului
2. Tipologia drepturilor copilului
3. Particularitățile drepturilor copilului în cadrul familiei.
4. Drepturile unor categorii speciale de copii
 - 4.1 Drepturile copiilor aflați în conflict cu legea
 - 4.2 Drepturile copiilor afectați de conflictul armat
 - 4.3 Drepturile copiilor refugiați

Tema 4: Măsuri speciale de protecție a drepturilor copilului

1. Protecția specială a copilului în mediul informațional
2. Protecția specială a copilului lipsit temporar sau definitiv de ocrotirea părintească
3. Protecția specială a copilului contra abuzului și exploatării
 - 3.1 Protecția copilului contra violenței
 - 3.2 Protecția copilului contra exploatării economice
 - 3.3 Protecția copilului contra exploatării sexuale

Tema 5: Unele probleme în materia protecției drepturilor copilului

1. Noțiunea de "copil": dileme și controverse.
2. Drepturile copilului versus drepturile părinților
3. Drepturile copilului și bioetica
4. Probleme specifice protecției drepturilor copilului în cadrul Republicii Moldova

Strategii de predare – învățare: prelegerea, explicația, conversația, învățarea prin descoperire, studiul de caz, brainstorming-ul, lucrul în echipă, metoda hărților conceptuale, metoda comentariului de text, etc.

Strategii de evaluare: teste de evaluare curentă, prezentarea referatelor, lucrări de control, rezolvarea spețelor, bilete de examinare.

Bibliografie selectivă:

1. Ciugurenu-Mihailuță C., Osmochescu N. Protecția internațională a drepturilor copilului. Chișinău: Editura ASEM, 2009.
2. Children's rights in the European Union: next steps. The European Children's Network. Brussels, 2005.
3. Cușmir L. Protecția drepturilor mamei și copilului în condițiile dezvoltării sociale stabile. Chișinău, 2005.
4. Dolea I., Zaharia V., Pritcan V., Buciuceanu-Vrabie M. Fenomenul delincvenței juvenile în Republica Moldova. Chișinău: Cartea Juridică, 2012.
5. Dolea I., Zaharia V., Turcan A. Identificarea și protecția copiilor vulnerabili sub vârsta răspunderii penale sau a celor în conflict cu legea penală. Chișinău, 2013.
6. EU Guidelines for the promotion and protection of the rights of the child, 2017// [on-line] https://ec.europa.eu/europeaid/sites/devco/files/170703_eidhr_guidelines_single_01_children_protection_

rights.pdf

7. Ghid de aplicare practică a Convenției cu privire la drepturile copilului. UNICEF, Chișinău: Editura Cartier, 2001.
8. Guidelines: Promoting the Human Rights and the Best Interests of the Child in Transnational Child Protection Cases. Stockholm, 2015// [on-line] http://www.cbss.org/wp-content/uploads/2013/01/Guidelines_-_promoting_the_Human_Rights_and_the_Best_Interest_of_the_Child_in_Transnational_Child_Protection_Cases.pdf
9. Imanian S. Evaluating the impact of independent children's rights institutions: a European case study, University of Central Lancashire, 2016 // [on-line] <http://clock.uclan.ac.uk/18639/1/18639%20Imanian%20Sara%20Final%20e-Thesis%20%28Master%20Copy%29.pdf>
10. International standards on child protection. European Commission, 2015// [on-line] https://childhub.org/en/system/tdf/library/attachments/international_standards_on_child_protection.pdf?file=1&type=node&id=19875
11. Manual de drept european privind drepturile copilului. Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2016.
12. Reference guide on protecting the rights of child victims of trafficking in Europe. UNICEF, 2006.
13. Raport privind respectarea drepturilor copilului în Republica Moldova în anul 2017. Chișinău, 2018.
14. Rotari O. Delicvența juvenilă: probleme actuale și căi de soluționare. Monografie. Chișinău: ULIM, 2010.
15. Țarălungă V. Particularitățile protecției internaționale a drepturilor copilului. Monografie. Bălți, 2012.
16. The European and international policy agendas on children, youth and children's rights, 2016//[on-line] https://www.keki.be/sites/default/files/publications/KeKi%20Beleidsadvies%202016-1_Policy%20agendas.pdf
17. Жавзандолгор Б. Международно-правовая защита прав детей. Москва, 2004.

FIȘA UNITĂȚII DE CURS

Protecția drepturilor femeii

Codul unității de curs în programul de studii: S.02.O.109

Domeniul de formare profesională la care se referă unitatea de curs: 0421.1 Drept

Facultatea responsabilă de unitatea de curs: Facultatea de Drept și Științe Sociale

Catedra responsabilă de unitatea de curs: Catedra de Drept

Număr de credite ECTS: 4

Anul și semestrul în care se predă unitatea de curs: anul I, semestrul II

Descrierea succintă a corelării / integrării unității de curs cu / în programul de studii.

Mileniul trei este adeseori privit ca o epocă a egalității gender, când femeile, activitatea cărora în cea mai mare parte a istoriei umanității se limita la casă și familie, au posibilitatea să-și realizeze pe deplin capacitățile și oportunitățile în legătură cu întreaga paletă de relații umane, inclusiv politica, afacerile și serviciile publice.

Țin de trecut timpurile în care protecția drepturilor femeii a fost considerată exclusiv o problemă internă. Din a doua jumătate a sec. XX pînă în prezent în dreptul internațional sporește ponderea și semnificația normelor privind statutul juridic al femeilor. Fixarea la nivel internațional a standardelor în domeniul protecției drepturilor femeii, crearea mecanismelor de control, abilitarea femeilor cu posibilitatea de a-și proteja drepturile prin recurgerea directă și imediată la organismele judiciare internaționale, implementarea standardelor de protecție a drepturilor femeilor la nivel național și dezvoltarea legislației naționale în acest domeniu – acestea și multe altele sunt manifestări ale influenței crescânde a dreptului internațional asupra situației femeilor.

În prezent, subiectul privind drepturile femeii este de o importanță deosebită pentru cercetare nu doar în legătură cu creșterea rolului femeilor în diverse domenii ale vieții publice, dar și în legătură cu numeroase încălcări ale drepturilor femeilor, care includ:

- nerespectarea principiului internațional al egalității gender;
- protecția juridică internațională insuficientă a femeilor împotriva violenței;
- traficul internațional de femei, care dobîndește proporții din ce în ce mai mari;
- necesitatea acordării unei protecții mai eficiente femeilor în perioada conflictelor armate;
- lipsa de punere în aplicare a standardelor internaționale referitoare la sănătatea femeilor, rezultând o rată ridicată a mortalității infantile și materne;
- inegalitatea între bărbați și femei în sfera relațiilor de muncă (condiții discriminatorii la angajare, plată inegală pentru muncă egală și muncă de valoare egală, lipsa beneficiilor sociale).

Conștientizarea de către state a faptului că drepturile femeii sunt parte integrantă a drepturilor omului, duce

la o nouă înțelegere a conținutului drepturilor femeii, a necesității garantării acestora de către toate statele în vederea edificării unei societăți democratice, și la identificarea mecanismelor de protecție a drepturilor femeii. În stadiul actual de dezvoltare a cooperării internaționale este necesară o abordare diferită a problemei drepturilor femeii: de la declarația drepturilor existente la punerea lor în aplicare efectivă la nivel național.

În contextul celor menționate, dobândirea unor cunoștințe temeinice în materia protecției drepturilor femeii se prezintă a fi o condiție sine qua non pentru un specialist care studiază la programul de master "Drepturile omului". Studiul cadrului normativ și instituțional internațional și național de protecție a drepturilor femeii contribuie la o pregătire complexă a absolvenților acestei specialități care vor îndeplini funcții în organele de drept, în administrația publică la diferite niveluri, precum și în alte structuri publice sau private de interes public, contribuind astfel la protecția eficientă a drepturilor și libertăților fundamentale ale ființei umane.

Competențe dezvoltate în cadrul unității de curs:

Competențe profesionale:

CP1. Operarea cu noțiunile, conceptele, principiile și teoriile specifice în materia drepturilor omului, în scopul aplicării eficiente a acestora în activitatea profesională.

CP2. Utilizarea cunoștințelor teoretice, a metodelor și procedeele moderne specifice domeniului dreptului omului în activitatea practică și de cercetare.

CP3. Identificarea, analizarea și soluționarea problemelor din domeniul drepturilor omului, în conformitate cu prevederile legale, în mod cooperant, flexibil și eficient.

CP4. Determinarea lacunelor legislative în materia drepturilor omului în vederea conturării propunerilor de lege ferenda.

CP6. Valorificarea aptitudinilor de analiză comparativă continuă a doctrinei, legislației și practicii judiciare în materia drepturilor omului, la nivel național și internațional, în vederea elaborării proiectelor de studiu.

Competențe transversale:

CT1. Executarea riguroasă, eficientă, responsabilă și în termen, a sarcinilor profesionale, în spirit de inițiativă și în concordanță cu principiile etice și deontologia profesională.

CT2. Aplicarea tehnicilor de relaționare în grup, deprinderea și exercitarea rolurilor specifice în munca de echipă, prin dezvoltarea abilităților de comunicare interpersonală și prin asumarea responsabilității pentru luarea deciziilor.

CT3. Autoevaluarea nevoii de formare profesională și identificarea resurselor și modalităților de dezvoltare personală și profesională, în scopul inserției și adaptării la cerințele pieței muncii.

Finalități de studii realizate la finele unității de curs.

La finele programului de master, absolventul va fi capabil:

- să aplice cunoștințele obținute în cadrul unităților de curs pentru soluționarea juridică a problemelor teoretice și practice, în domeniul drepturilor femeii, aplicând metoda studiului de caz;
- să formuleze analize critice ale teoriilor și concepțiilor juridice, a prevederilor actelor normative în materia drepturilor femeii, evidențiind imperfecțiunile dreptului pozitiv în vederea formulării propunerilor de lege ferenda;
- să manifeste creativitate în elaborarea proiectelor și inițiativelor juridice în procesul de învățare, cercetare și de muncă;
- să demonstreze abilități de comunicare și de relaționare în grup, în vederea identificării, soluționării și luării de decizii motivate privind problemele în aplicarea legislației din domeniul drepturilor femeii;
- să aplice în activitatea profesională cunoștințele acumulate, fiind capabili să interpreteze și aplice prevederile cadrului normativ în materia drepturilor femeii la situații de fapt;
- să dezvolte la ciclul III, studii superioare de doctorat, competențele achiziționate la ciclul I, studii superioare de licență și ciclul II, studii superioare de masterat.

Pre-rechizite: Masterandul trebuie să cunoască conceptele de bază (normă juridică, principiu, drepturile omului, libertățile fundamentale, sistem universal/regional de protecție a drepturilor omului, instituția ombudsmanului, mecanisme de garantare a drepturilor omului etc.) studiate în cadrul cursurilor de teorie generală a dreptului, sistemul universal de protecție a drepturilor omului; sisteme regionale de protecție a drepturilor omului; instituția ombudsmanului etc.

Teme de bază:

Tema 1: Drepturile femeii în sistemul internațional de protecție a drepturilor omului

1. Evoluția istorică a instituției protecției internaționale a drepturilor femeii
2. Protecția drepturilor femeii la nivel internațional universal: cadrul normativ și instituțional
3. Reglementări internaționale regionale în materia protecției drepturilor femeii

Tema 2: Protecția drepturilor femeii în Republica Moldova

1. Cadrul normativ al Republicii Moldova în materia protecției drepturilor femeii
2. Mecanisme de garantare a drepturilor femeii în Republica Moldova

Tema 3: Reglementarea internațională și națională a unor domenii prioritare de protecție a drepturilor femeii

1. Unele drepturi speciale ale femeii în lumina reglementărilor de drept internațional
2. Cooperarea internațională în domeniul prevenirii și eradicării traficului de femei
3. Violența contra femeii prin prisma reglementărilor naționale și internaționale în domeniu
4. Protecția drepturilor reproductive ale femeii

Tema 4: Unele probleme în materia protecției drepturilor femeii: aspecte naționale și internaționale

1. Protecția specială a femeii în dreptul internațional umanitar
2. Drepturile femeii în lumea islamică
3. Probleme specifice protecției drepturilor femeii în Republica Moldova

Strategii de predare – învățare: prelegerea, explicația, conversația, învățarea prin descoperire, studiul de caz, brainstorming-ul, lucrul în echipă, metoda hărților conceptuale, metoda comentariului de text, etc.

Strategii de evaluare: teste de evaluare curentă, prezentarea referatelor, lucrări de control, rezolvarea spețelor, bilete de examinare.

Bibliografie

1. Băcu A. Asigurarea juridică a protecției femeii contra agresiunii: Teza de doctor în drept, Chișinău, 2005.
2. Balan O. Protecția drepturilor omului în conflictele armate. Chișinău, CEP USM, 2009.
3. Cușmir L. Protecția drepturilor mamei și copilului în condițiile dezvoltării sociale stabile, Teză de doctor în drept, Chișinău, 2005.
4. Handbook for Legislation on Violence against Women. United Nations. New York, 2010.
5. Marshall J. Human rights of women, University of London, 2005.
6. Peroni L. The Protection of Women Asylum Seekers under the European Convention on Human Rights: Unearthing the Gendered Roots of Harm. Human Rights Law Review, Volume 18, Issue 2, 1 June 2018, p. 347–370 // [on-line] <https://doi.org/10.1093/hrlr/ngy005>
7. Radacic I. Gender Equality Jurisprudence of the European Court of Human Rights. The European Journal of International Law. vol. 19 nr. 4. p.841-857.
8. Selejan-Guțan B. Spațiul european al drepturilor omului, Reforme. Practici. Provocări. București, Editura C.H. Beck, 2008
9. Tarlev V. Reglementări internaționale privind drepturile femeii în dreptul internațional public. Chișinău, 2011.
10. The issue of violence against women in the European Union. Study. European Parliament, 2016. // [on-line] [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/556931/IPOL_STU\(2016\)556931_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/556931/IPOL_STU(2016)556931_EN.pdf)
11. Maria F. van Duijnen. The Promotion of Women's Rights in the External Relations of the European Union. 2012//https://essay.utwente.nl/61776/1/BSc_M_van_Duijnen.pdf
12. Women's rights are human rights. Geneva, 2014 // [on-line] <https://www.ohchr.org/Documents/Events/WHRD/WomenRightsAreHR.pdf>
13. Дмитриева Г.К. Международная защита прав женщины, Киев, 1985.
14. Поленина С.В. Права женщин в системе прав человека: международный и национальный аспект, Издание ХПИ "ЭСЛАН", Москва, 2000.

FIȘA UNITĂȚII DE CURS

Protecția drepturilor minorităților

Codul unității de curs în programul de studii: S.02.O.110

Domeniul de formare profesională la care se referă unitatea de curs: 0421.1 Drept

Facultatea responsabilă de unitatea de curs: Facultatea de Drept și Științe Sociale

Catedra responsabilă de unitatea de curs: Catedra de Drept

Număr de credite ECTS: 4

Anul și semestrul în care se predă unitatea de curs: anul I, semestrul 2

Descrierea succintă a corelării/integrării unității de curs cu/în programul de studii.

În cele aproape 200 de state de pe glob trăiesc aproximativ 5000 de grupuri minoritare, iar în două treimi dintre aceste state se află cel puțin o minoritate națională sau religioasă semnificativă. Iată de ce modul în care aceste grupuri evoluează și interacționează este un fenomen care trebuie analizat și supravegheat, iar protecția acestor categorii de persoane este o prioritate pentru comunitatea internațională. Pentru orice țară, relaționarea pașnică dintre diferite grupări naționale, etnice, lingvistice sau religioase constituie un factor pozitiv

în asigurarea prosperității social-culturale și stabilității intrastatale.

Într-o accepție foarte largă minoritățile sunt grupuri sociale, politice, etnice, rasiale, lingvistice, religioase, culturale ș.a. care există într-o societate și dispun de un număr de membri mai mic decât cel al colectivității din care fac parte (colectivitatea, reprezentând majoritatea). În zilele noastre minoritățile sunt prezente în aproape toate țările lumii, numărul acestora și volumul membrilor componenți variind de la o țară la alta.

În pofida abordării pe scară largă a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, acestea rămân, totuși, un domeniu de luptă și contestare, de jertfe și suferințe, obișnuindu-ne, parcă cu inegalitățile, susținerea unor grupuri sociale în dauna altora, dominația intereselor politice asupra altor interese etc.

Importanța studierii unității de curs "Protecția drepturilor minorităților" reiese și din nevoia de a contribui la promovarea continuă a protecției drepturilor minorităților naționale prin corecta înțelegere a caracterului juridic și a conținutului drepturilor specifice acestei categorii de persoane.

Competențe dezvoltate în cadrul unității de curs:

Competențe profesionale:

CP1. Operarea cu noțiunile, conceptele, principiile și teoriile specifice în materia drepturilor omului, în scopul aplicării eficiente a acestora în activitatea profesională.

CP2. Utilizarea cunoștințelor teoretice, a metodelor și procedeele moderne specifice domeniului dreptului omului în activitatea practică și de cercetare.

CP3. Identificarea, analizarea și soluționarea problemelor din domeniul drepturilor omului, în conformitate cu prevederile legale, în mod cooperant, flexibil și eficient.

CP5. Abordarea interdisciplinară și dezvoltarea continuă a competențelor profesionale în domeniul drepturilor omului în vederea executării autonome a sarcinilor profesionale.

CP6. Valorificarea aptitudinilor de analiză comparativă continuă a doctrinei, legislației și practicii judiciare în materia drepturilor omului, la nivel național și internațional, în vederea elaborării proiectelor de studiu.

Competențe transversale:

CT1. Executarea riguroasă, eficientă, responsabilă și în termen, a sarcinilor profesionale, în spirit de inițiativă și în concordanță cu principiile etice și deontologia profesională.

CT2. Aplicarea tehnicilor de relaționare în grup, deprinderea și exercitarea rolurilor specifice în munca de echipă, prin dezvoltarea abilităților de comunicare interpersonală și prin asumarea responsabilității pentru luarea deciziilor.

CT3. Autoevaluarea nevoii de formare profesională și identificarea resurselor și modalităților de dezvoltare personală și profesională, în scopul inserției și adaptării la cerințele pieței muncii.

Finalități de studii realizate la finele unității de curs.

- să aplice cunoștințele obținute în cadrul unității de curs pentru soluționarea juridică a problemelor teoretice și practice, în domeniul drepturilor minorităților, aplicând metoda studiului de caz;
- să demonstreze abilități de comunicare și de relaționare în grup, în vederea identificării, soluționării și luării de decizii motivate privind problemele în aplicarea legislației din domeniul drepturilor minorităților;
- să formuleze analize critice ale teoriilor și concepțiilor juridice, a prevederilor actelor normative în materia drepturilor minorităților, evidențiind imperfecțiunile dreptului pozitiv în vederea formulării propunerilor *de lege ferenda*;
- să aplice în activitatea profesională cunoștințele acumulate, fiind capabil să interpreteze și aplice prevederile cadrului normativ în materia drepturilor minorităților la situații de fapt.

Pre-rechizite: Masterandul trebuie să cunoască conceptele de bază - drepturi ale omului, Carta internațională a drepturilor omului, mecanisme universale și regionale de protecție a drepturilor omului, în special sistemul european de protecție a drepturilor omului etc.- studiate anterior în cadrul diverse unități de curs.

Teme de bază:

1. Evoluția istorică a instituției protecției drepturilor minorităților naționale
2. Protecția drepturilor minorităților naționale la nivel internațional universal
3. Instrumente și mecanisme regionale de protecție a drepturilor minorităților
4. Drepturile specifice ale persoanelor ce aparțin minorităților
5. Protecția drepturilor minorităților în legislația și practica Republicii Moldova
6. Unele probleme în materia protecției drepturilor minorităților

Strategii de predare – învățare: prelegerea, explicația, conversația, învățarea prin descoperire, studiul de caz, brainstorming-ul, lucrul în echipă, metoda hărților conceptuale, metoda comentariului de text, etc.

Strategii de evaluare: teste de evaluare curentă, prezentarea referatelor, lucrări de control, bilete de examinare.

Bibliografie:

1. Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială, adoptată de Adunarea Generală a ONU la 21.12.1965// [on-line] http://www.anr.gov.ro/docs/legislatie/internationala/Conventia_internationala_privind_eliminarea_tuturor_formelor_de_discriminare_rasiala.pdf
2. Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale adoptată la Strasbourg în cadrul Consiliului Europei, pe data de 1 februarie 1995, ratificată de către Republica Moldova prin Hotărîrea Parlamentului nr. 1001-XIII din 22.10.1996 // [on-line] http://www.irido.ro/file.php?fisiere_id=73&inline=
3. Carta europeană a limbilor regionale sau minoritare din 05.10.1992, <http://www.conventions.coe.int/Treaty/EN/Treaties/PDF/Moldovan/148-Moldovan.pdf>
4. Petraru R.-A. Protecția drepturilor minorităților naționale în dreptul internațional public. Chișinău, 2014.
5. Pogoneț G. Statutul juridic al minorităților etnice în Republica Moldova. Chișinău, 2007.
6. Prisecariu M. R. Statutul juridic al minorităților naționale. București: C.H. Beck, 2010.
7. Iovu A. Consolidarea normativă și instituțională a integrării minorităților etnice în Republica Moldova. Chișinău, 2018.

FIȘA UNITĂȚII DE CURS <i>Protecția persoanelor cu dizabilități</i>
Codul unității de curs în programul de studii: S.02.O.111
Domeniul de formare profesională la care se referă unitatea de curs: 0421.1 Drept
Facultatea responsabilă de unitatea de curs: Facultatea de Drept și Științe Sociale
Catedra responsabilă de unitatea de curs: Catedra de drept
Număr de credite ECTS: 4
Anul și semestrul în care se predă unitatea de curs: anul I, semestrul II
Descrierea succintă a corelării / integrării unității de curs cu / în programul de studii. <p>Demnitatea și egalitatea de șanse sunt inalienabile omului modern, care trebuie să beneficieze de toate drepturile și libertățile recunoscute și reglementate fără nici un fel de diferențiere, ele fiind universale, indivizibile, interdependente și interrelaționează. Promovarea și protecția drepturilor și demnității persoanelor vulnerabile trebuie realizată în baza unei abordări holistice a dezvoltării sociale, a drepturilor omului și a nediscriminării.</p> <p>Doctrina juridică abordează problematica handicapului și a dizabilităților din perspectiva modelului social imperfect, care comportă inechități și abuzuri față de persoanele cu nevoi speciale. În reglementările internaționale se distinge între dizabilitate și handicap în funcție de raportarea la modelul medical sau la cel social sau la domeniile de reglementare juridică, legislația antidiscriminare, legislația din domeniul asistenței sociale etc.</p> <p>Promovarea și protecția drepturilor și demnității persoanelor vulnerabile trebuie realizată în baza unei abordări holistice a dezvoltării sociale, a drepturilor omului și a nediscriminării. Evident, demnitatea și egalitatea de șanse sunt inalienabile omului modern, care este îndreptățit să beneficieze de toate drepturile și libertățile recunoscute și reglementate fără nici un fel de diferențiere, ele fiind universale, indivizibile și interdependente.</p> <p>Protecția drepturilor persoanelor cu dizabilități este o temă de mare actualitate. Printr-o rezoluție a Consiliul ONU pentru Drepturile Omului a fost numit un raportor special privind drepturile persoanelor cu dizabilități, pentru o perioadă de trei ani, al cărui mandat cuprinde, printre altele: dezvoltarea unui dialog regulat și consultarea cu statele membre și alte părți interesate relevante, inclusiv cu organismele, programele și fondurile ONU, cu mecanismele regionale de drepturile omului, cu instituțiile naționale pentru drepturile omului, cu mecanismele independente naționale de monitorizare, cu persoanele cu dizabilități și organizațiile lor reprezentative și cu alte organizații ale societății civile etc. Toate acestea în scopul identificării, schimbului și promovării bunelor practici cu privire la realizarea drepturilor persoanelor cu dizabilități și pentru asigurarea participării lor în calitate de membri egali ai societății. Raportorul urmează să formuleze recomandări concrete cu privire la promovarea și protecția drepturilor persoanelor cu dizabilități care să contribuie la creșterea gradului de conștientizare a drepturilor acestor persoane, la combaterea stereotipurilor, a prejudecăților și practicilor negative care împiedică participarea. O preocupare majoră în domeniu există și la nivel regional european, Forumul anual privind implementarea Convenției privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități (CDPD), organizat de Comisia Europeană asigură cadrul în care se dezbate, alături de reprezentanții guvernelor și cei ai mecanismelor independente de monitorizare, cele mai actuale probleme legate de punerea în aplicare a instrumentelor universale și regionale privind persoanele cu dizabilități.</p>
Competențe dezvoltate în cadrul unității de curs: <p style="text-align: center;">Competențe profesionale:</p> <p>CP1. Operarea cu noțiunile, conceptele, principiile și teoriile specifice în materia drepturilor omului, în scopul aplicării eficiente a acestora în activitatea profesională.</p> <p>CP2. Utilizarea cunoștințelor teoretice, a metodelor și procedeele moderne specifice domeniului dreptului omului în activitatea practică și de cercetare.</p>

<p>CP3. Identificarea, analizarea și soluționarea problemelor din domeniul drepturilor omului, în conformitate cu prevederile legale, în mod cooperant, flexibil și eficient.</p> <p>CP5. Abordarea interdisciplinară și dezvoltarea continuă a competențelor profesionale în domeniul drepturilor omului în vederea executării autonome a sarcinilor profesionale.</p> <p>CP6. Valorificarea aptitudinilor de analiză comparativă continuă a doctrinei, legislației și practicii judiciare în materia drepturilor omului, la nivel național și internațional, în vederea elaborării proiectelor de studiu.</p> <p style="text-align: center;">Competențe transversale:</p> <p>CT1. Executarea riguroasă, eficientă, responsabilă și în termen, a sarcinilor profesionale, în spirit de inițiativă și în concordanță cu principiile etice și deontologia profesională.</p> <p>CT2. Aplicarea tehnicilor de relaționare în grup, deprinderea și exercitarea rolurilor specifice în munca de echipă, prin dezvoltarea abilităților de comunicare interpersonală și prin asumarea responsabilității pentru luarea deciziilor.</p> <p>CT3. Autoevaluarea nevoii de formare profesională și identificarea resurselor și modalităților de dezvoltare personală și profesională, în scopul inserției și adaptării la cerințele pieței muncii.</p>
Finalități de studii realizate la finele unității de curs.
<p>La finele programului de master, absolventul va fi capabil:</p> <ul style="list-style-type: none"> - să aplice cunoștințele obținute în cadrul unităților de curs pentru soluționarea juridică a problemelor teoretice și practice, în domeniul drepturilor omului, aplicând metoda studiului de caz; - să formuleze analize critice ale teoriilor și concepțiilor juridice, a prevederilor actelor normative în materia drepturilor omului, evidențiind imperfecțiunile dreptului pozitiv în vederea formulării propunerilor de lege ferenda; - să demonstreze abilități de comunicare și de relaționare în grup, în vederea identificării, soluționării și luării de decizii motivate privind problemele în aplicarea legislației din domeniul drepturilor omului; - să aplice în activitatea profesională cunoștințele acumulate, fiind capabili să interpreteze și aplice prevederile cadrului normativ în materia drepturilor omului la situații de fapt.
<p>Pre-rechizite: Masterandul trebuie să cunoască conceptele de bază (persoană fizică, dizabilitate, capacitate juridică etc.) studiate în cadrul cursurilor de drept civil, dreptul protecției sociale, dreptul familiei.</p>
Teme de bază:
<ol style="list-style-type: none"> 1. Noțiuni generale privind dizabilitatea 2. Tipuri de dizabilități 3. Formele și principiile ocrotirii persoanelor cu dizabilități 4. Mandatul de ocrotire în viitor 5. Măsurile de ocrotire judiciare a persoanelor cu dizabilități 6. Drepturile fundamentale ale persoanelor cu dizabilități 7. Protecția persoanelor cu dizabilități la nivel european.
<p>Strategii de predare – învățare: prelegerea, explicația, conversația, învățarea prin descoperire, studiul de caz, brainstorming-ul, lucrul în echipă, metoda hărților conceptuale, metoda comentariului de text, etc.</p>
<p>Strategii de evaluare: teste de evaluare curentă, prezentarea referatelor, lucrări de control, rezolvarea spețelor, bilete de examinare.</p>
Bibliografie
<ol style="list-style-type: none"> 1. Jean-François, Renucii, Tratat de drept european al omului, Ed. Hamangiu, București 2009; 2. Zlatescu I., Neagoe A., Mocanu M., Drepturi egale si mediu accesibil, Ed. IRDO, Bucuresti, 2014; 3. Training manual on discrimination, Awareness-raising seminars in the areas of non-discrimination and equality targeted at civil society organisations - VT/2010-007 - Human European Consultancy in partnership with the Migration Policy Group, 2011; 4. Zlatescu I, Sălăjan F., Egalitatea de șanse pentru persoanele cu handicap, IRDD și ANPH, București, 2004; 5. Zlatescu I, Human Rights – A Dynamic and evolving process, Editura Pro Universitaria, 2015; 6. Oorschot, Wim van and Maarten Balvers, European Comparative Data on the Situation of Disabled People: an Annotated Review. Report prepared for the Academic Network of European Disability Experts (ANED), 2009. 7. Isaac, Rebecca, B. William Dharma Raja and M.P. Ravanan, "Integrating People with Disabilities: Their Right – Our Responsibility", Disability & Society Vol. 25, No. 5, pp. 627– 630, August 2010. 8. Dilion M., Monitoring of legislation, policies and programs: observance of the rights of persons with disabilities in the Republic of Moldova. Chisinau, 2014; 9. Coleridge P, Simonnot C, Steverlynck D. Study of disability in EC Development Cooperation. Brussels, European Commission, 2010. 10. Megret F. The disabilities convention: human rights of persons with disabilities or disability rights? Human Rights Quarterly, 2008.

FIȘA UNITĂȚII DE CURS Protecția drepturilor migranților și refugiaților
Codul unității de curs în programul de studii: S.02.A.112
Domeniul de formare profesională la care se referă unitatea de curs: 0421.1 Drept
Facultatea responsabilă de unitatea de curs: Facultatea de Drept și Științe sociale
Catedra responsabilă de unitatea de curs: Catedra de științe socioumane și asistență socială
Număr de credite ECTS: 4
Anul și semestrul în care se predă unitatea de curs: anul I, semestrul 2
<p>Descrierea succintă a corelării / integrării unității de curs cu / în programul de studii.</p> <p>Migrația internațională a devenit astăzi una dintre caracteristicile fundamentale ale unei lumi în proces de globalizare, una dintre posibilitățile majore de dezvoltare și o provocare pentru guvernare și coeziune socială. Fiecare an, milioane de bărbați și femei își părăsesc casele și traversează frontierele naționale în căutarea unei mai mari siguranțe pentru ei înșiși și pentru familiile lor. Cei mai mulți sunt motivați de dorința unor salarii mai mari și unor oportunități mai bune, însă unii sunt forțați să își părăsească locuințele din motiv de foamete și sărăcie, dezastre naturale, degradarea mediului, persecuție sau conflicte violente. În mare majoritate, migrația are loc între statele vecine, dar astăzi accesul sporit la informații globale și transport mai ieftin înlătură barieră de mișcare geografică. Tot mai multe țări devin implicate în procesul migrațional, ca stat de origine, destinație sau de tranzit, fie întrunind simultan toate aceste calități.</p> <p>Odată cu activizarea fluxurilor de migrație a crescut și îngrijorarea majorității statelor față de problemele create de aceste procese. Migrația duce la multiple probleme legate de plasarea și mișcarea forței de muncă, lezarea drepturilor umane ale migranților, pătrunderea ilegală în țară a străinilor, traficul ilegal de ființe umane, înrăutățirea situației criminogene. Concomitent, luând în considerație impactul actualelor conflicte armate și a numeroaselor calamități naturale, statele mai dezvoltate ale lumii se confruntă cu un număr în creștere de refugiați și solicitanți de azil.</p> <p>În contextul celor menționate, dobândirea unor cunoștințe temeinice în materia protecției drepturilor migranților și refugiaților se prezintă a fi o condiție <i>sine qua non</i> pentru un specialist care studiază la programul de master "Drepturile omului". Studiul cadrului normativ și instituțional internațional și național de protecție a drepturilor migranților și refugiaților contribuie la o pregătire complexă a absolvenților acestei specialități care vor îndeplini funcții în organele de drept, în administrația publică la diferite niveluri, precum și în alte structuri publice sau private de interes public, contribuind astfel la protecția eficientă a drepturilor și libertăților fundamentale ale ființei umane.</p>
<p>Competențe dezvoltate în cadrul unității de curs:</p> <p style="text-align: center;">Competențe profesionale:</p> <p>CP1. Operarea cu noțiunile, conceptele, principiile și teoriile specifice în materia drepturilor omului, în scopul aplicării eficiente a acestora în activitatea profesională.</p> <p>CP2. Utilizarea cunoștințelor teoretice, a metodelor și procedeele moderne specifice domeniului dreptului omului în activitatea practică și de cercetare.</p> <p>CP3. Identificarea, analizarea și soluționarea problemelor din domeniul drepturilor omului, în conformitate cu prevederile legale, în mod cooperant, flexibil și eficient.</p> <p>CP4. Determinarea lacunelor legislative în materia drepturilor omului în vederea conturării propunerilor de lege ferenda.</p> <p>CP5. Abordarea interdisciplinară și dezvoltarea continuă a competențelor profesionale în domeniul drepturilor omului în vederea executării autonome a sarcinilor profesionale.</p> <p style="text-align: center;">Competențe transversale:</p> <p>CT1. Executarea riguroasă, eficientă, responsabilă și în termen, a sarcinilor profesionale, în spirit de inițiativă și în concordanță cu principiile etice și deontologia profesională.</p> <p>CT2. Aplicarea tehnicilor de relaționare în grup, deprinderea și exercitarea rolurilor specifice în munca de echipă, prin dezvoltarea abilităților de comunicare interpersonală și prin asumarea responsabilității pentru luarea deciziilor.</p> <p>CT3. Autoevaluarea nevoii de formare profesională și identificarea resurselor și modalităților de dezvoltare personală și profesională, în scopul inserției și adaptării la cerințele pieței muncii.</p>
<p>Finalități de studii realizate la finele unității de curs. La finele unității de curs, masterandul va fi capabil:</p> <ul style="list-style-type: none"> - să aplice cunoștințele obținute în cadrul unității de curs pentru soluționarea juridică a problemelor teoretice și practice, în domeniul drepturilor migranților și refugiaților, aplicând metoda studiului de caz; - să demonstreze abilități de comunicare și de relaționare în grup, în vederea identificării, soluționării și luării de decizii motivate privind problemele în aplicarea legislației din domeniul drepturilor migranților și

refugiaților;

- să formuleze analize critice ale teoriilor și concepțiilor juridice, a prevederilor actelor normative în materia drepturilor migranților și refugiaților, evidențiind imperfecțiunile dreptului pozitiv în vederea formulării propunerilor *de lege ferenda*;
- să aplice în activitatea profesională cunoștințele acumulate, fiind capabil să interpreteze și aplice prevederile cadrului normativ în materia drepturilor migranților și refugiaților la situații de fapt.

Pre-rechizite: Masterandul trebuie să cunoască conceptele de bază (normă juridică, principiu, drepturile omului, libertățile fundamentale, sistem universal/regional de protecție a drepturilor omului, instituția ombudsmanului, mecanisme de garantare a drepturilor omului etc.) studiate în cadrul cursurilor de teorie generală a dreptului, sistemul universal de protecție a drepturilor omului; sisteme regionale de protecție a drepturilor omului; instituția ombudsmanului etc.

Teme de bază:

1. Fenomenul migrației internaționale în lumina cadrului normativ internațional
2. Protecția internațională universală și regională a drepturilor lucrătorilor migranți
3. Protecția drepturilor migranților în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului
4. Statutul juridic al refugiaților la nivel internațional universal
5. Sistemul european de protecție a drepturilor refugiaților
6. Protecția drepturilor migranților și refugiaților în Republica Moldova

Strategii de predare – învățare: prelegerea, explicația, conversația, studiul de caz, brainstorming-ul, lucrul în echipă, metoda comentariului de text, etc.

Strategii de evaluare: teste de evaluare curentă, prezentarea referatelor, lucrări de control, bilete de examinare

Bibliografie:

1. Convenția internațională privind protecția drepturilor tuturor lucrătorilor migranți și a membrilor familiilor acestora. Rezoluția 45/ 158 din 18 decembrie 1990, în vigoare de la 1 iulie 2003.// [on-line] <http://www.un.org/documents/ga/res/45/a45r158.htm>
2. Convenția europeană privind statutul juridic al lucrătorilor migranți, adoptată la 24.11.1977// [on-line] http://www.coe.int/t/dg3/migration/archives/Documentation/Default_conv_fr.asp
3. Convenția nr 15A din 2011 privind munca decentă a lucrătorilor domestici (casnici). Organizația internațională a Muncii, Sesiunea nr.100 // [on-line] http://www.ilo.org/brussels/WCMS_157837/lang--fr/index.htm
4. Convenția Națiunilor Unite din 1951 privind statutul refugiaților. Rezoluția Adunării Generale a ONU 429 (V) din 14 decembrie 1950 // [on-line] <http://www.hotararicedo.ro/files/files/CONVENTIA%20PRIVIND%20STATUTUL%20REFUGIATILOR.pdf>
5. Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale din 1950 // [on-line] http://www.echr.coe.int/NR/rdonlyres/E7126929-2E4A-43FB-91A3-B2B4F4D66BEC/0/ROU_CONV.pdf
6. Manual de drept european în materie de azil, frontiere și imigrație. Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2014.
7. Frangulea S. Migrația în dreptul internațional: cauze, efecte, soluții. // Revista Moldovenească de Drept Internațional și Relații Internaționale, 2010, nr. 2. p. 87-94.
8. Țarălungă V., Frangulea S. Protecția drepturilor omului în contextul traficului ilegal de migranți. În: Materialele Conferinței Științifice internaționale anuale a tinerilor cercetători cu genericul “Consolidarea statului de drept în Republicii Moldova în contextul evoluției sistemului internațional și proceselor integraționiste”. Vol. II. Secția Drept Internațional și Relații Internaționale. Ediția a VIII-a, 3 iunie 2014, Chișinău, 2014, p. 278-290.
9. Manual referitor la proceduri și criterii de determinare a statutului de refugiat. Geneva: Biroul Înaltului Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați, 1992. 22 p. // [On-line]:<http://cdom.rau.ro/download/Concurs/Manual%20UNHCR%20selectie.pdf>.
10. Roșca V., Ganaciuc A., Busuioc T. Ghid pe domeniul azilului pentru profesioniștii implicați în procedura de examinare a cererilor de azil și acordării protecției internaționale în Republica Moldova. Chișinău: Centrul de Drept al Avocaților, 2017. 146 p. // [On-line]:http://www.cda.md/files/Ghidul_pe_domeniul_azilului_Final_19.12.2017_prin_act_de_primire_predare.pdf.

FIȘA UNITĂȚII DE CURS <i>Protecția drepturilor cetățenilor străini și apatrizilor</i>	
Codul unității de curs în programul de studii:	S.O2.A.113
Domeniul de formare profesională la care se referă unitatea de curs:	0421.1 Drept
Facultatea responsabilă de unitatea de curs:	Facultatea de Drept și Științe Sociale
Catedra responsabilă de unitatea de curs:	Catedra de drept
Număr de credite ECTS:	4
Anul și semestrul în care se predă unitatea de curs:	anul I, semestrul 2
Descrierea succintă a corelării/integrării unității de curs cu/în programul de studii.	
Unitatea de curs Protecția drepturilor cetățenilor străini și apatrizilor este predată în sem. 2, anul 1 de studii, implicit după familiarizarea masteranzilor cu evoluția drepturilor omului, cu sistemul universal de protecție a drepturilor omului și sistemele regionale de protecție a drepturilor omului, după ce au cunoscut specificul protecției drepturilor omului în diferite sisteme de drept. Unitatea de curs Protecția drepturilor cetățenilor străini și apatrizilor este în corelație sistemică cu alte unități de curs conexe, predate în același semestru, în vizorul cărora sunt diferite categorii de subiecți protejați, după cum urmează: Protecția drepturilor femeii, Protecția drepturilor copilului, Protecția drepturilor minorităților, Dreptul material și procedural al CEDO.	
Competențe dezvoltate în cadrul unității de curs:	
Competențe profesionale:	
CP1. Operarea cu noțiunile, conceptele, principiile și teoriile specifice în materia drepturilor omului, în scopul aplicării eficiente a acestora în activitatea profesională.	
CP2. Utilizarea cunoștințelor teoretice, a metodelor și procedeele moderne specifice domeniului dreptului omului în activitatea practică și de cercetare.	
CP3. Identificarea, analizarea și soluționarea problemelor din domeniul drepturilor omului, în conformitate cu prevederile legale, în mod cooperant, flexibil și eficient.	
CP4. Determinarea lacunelor legislative în materia drepturilor omului în vederea conturării propunerilor de lege ferenda.	
CP5. Abordarea interdisciplinară și dezvoltarea continuă a competențelor profesionale în domeniul drepturilor omului în vederea executării autonome a sarcinilor profesionale.	
CP6. Valorificarea aptitudinilor de analiză comparativă continuă a doctrinei, legislației și practicii judiciare în materia drepturilor omului, la nivel național și internațional, în vederea elaborării proiectelor de studiu.	
Competențe transversale:	
CT1. Executarea riguroasă, eficientă, responsabilă și în termen, a sarcinilor profesionale, în spirit de inițiativă și în concordanță cu principiile etice și deontologia profesională.	
CT2. Aplicarea tehnicilor de relaționare în grup, deprinderea și exercitarea rolurilor specifice în munca de echipă, prin dezvoltarea abilităților de comunicare interpersonală și prin asumarea responsabilității pentru luarea deciziilor.	
CT3. Autoevaluarea nevoii de formare profesională și identificarea resurselor și modalităților de dezvoltare personală și profesională, în scopul inserției și adaptării la cerințele pieței muncii.	
Finalități de studii realizate la finele unității de curs.	
<i>La finele unității de curs, masterandul va fi capabil:</i>	
<ul style="list-style-type: none"> - să aplice cunoștințele obținute în cadrul unității de curs pentru soluționarea juridică a problemelor teoretice și practice, în domeniul drepturilor cetățenilor străini și apatrizilor, aplicând metoda studiului de caz; - să formuleze analize critice ale teoriilor și concepțiilor juridice, a prevederilor actelor normative în materia drepturilor cetățenilor străini și apatrizilor, evidențiind imperfecțiunile dreptului pozitiv în vederea formulării propunerilor <i>de lege ferenda</i>; - să demonstreze abilități de comunicare și de relaționare în grup, în vederea identificării, soluționării și luării de decizii motivate privind problemele în aplicarea legislației din domeniul drepturilor cetățenilor străini și apatrizilor; - să aplice în activitatea profesională cunoștințele acumulate, fiind capabil să interpreteze și aplice prevederile cadrului normativ în materia drepturilor cetățenilor străini și apatrizilor la situații de fapt. 	
Pre-rechizite: Masterandul trebuie să cunoască conceptele de bază (drepturi ale omului, Carta internațională a drepturilor omului, instituții și organe ale ONU în materia protecției drepturilor omului, mecanisme regionale de protecție a drepturilor omului, în special sistem european de protecție a drepturilor omului etc.), studiate în cadrul cursurilor de Drept internațional public, Sistemul universal de protecție a drepturilor omului, Sisteme regionale de protecție a drepturilor omului.	

Teme de bază:

1. Dreptul la o naționalitate. 2. Statutul juridic al cetățenilor străini în Republica Moldova. 3. Statutul juridic al apatrizilor în Republica Moldova. 4. Reglementarea apatridiei în dreptul internațional al drepturilor omului. 5. Regimul refugiaților și persoanelor migrante. 6. Reglementarea juridică a azilului teritorial. 7. Statutul Înaltului Comisar al Națiunilor Unite pentru refugiați. 8. Organizația internațională pentru refugiați. 9. Regimul persoanelor migrante în cadrul UE.

Strategii de predare – învățare: prelegerea, explicația, conversația, studiul de caz, brainstorming-ul, lucrul în echipă, metoda comentariului de text, etc.

Strategii de evaluare: teste de evaluare curentă, prezentarea referatelor, lucrări de control, bilete de examinare.

Bibliografie selectivă:

1. Buergenthal Th., Weber R. Dreptul internațional al drepturilor omului, București: ALL EDUCATIONAL, 1996. 228 p.
2. Achiron M. Naționalitate și apatridie: manual pentru parlamentari. București: Monitorul Oficial R. A., 2010. 71 p.
3. Cadrul juridic privind drepturile cetățenilor străini și apatrizilor. Chișinău: Centrul pentru drepturile omului din Moldova. 2011, 16 p.
4. Bacaian L. E. The protection of refugees and their right to seek asylum in the European Union. Genève: Institut Européen de l'Université de Genève, Collection Europa Vol. 70, 2011. 84 p.
5. Jastram K., Achiron M. Ghid cu privire la dreptul internațional al refugiaților. Ghid pentru parlamentari nr. 2. Geneva: Uniunea Interparlamentară, 2001. 146 p.
6. Sistemul european comun de azil. Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2014, 12 p.

FIȘA UNITĂȚII DE CURS**Practica de specialitate**

Domeniul de formare profesională: 0421.1 Drept

Facultatea responsabilă de unitatea de curs: Facultatea de Drept și Științe Sociale

Catedra responsabilă de unitatea de curs: Catedra de drept

Număr de credite ECTS: 10

Anul și semestrul în care se predă unitatea de curs: anul I, semestrul 2

Descrierea succintă a corelării / integrării unității de curs cu / în programul de studii:

Practica de specializare are alături de celelalte unități de curs un rol important în procesul didactic pentru a asigura masterandului posibilitatea aplicării în activitatea profesională a cunoștințelor acumulate și a dobândirii deprinderilor practice necesare pentru a interpreta și aplica prevederile cadrului normativ în materia drepturilor omului la situații de fapt. Astfel, există oportunitatea punerii în practică a cunoștințelor teoretice, a metodologiilor însușite la disciplinele de specialitate, pentru soluționarea juridică a problemelor practice, în domeniul drepturilor omului, contribuind în mare măsură la formarea viitorului specialist. Printr-un contact direct cu realitatea din instituțiile publice, masterandul culege date, informații reale care ulterior sunt folosite în analiza diferitelor situații și probleme în materia drepturilor omului prin intermediul diferitelor metode și abordări specifice.

Competențe dezvoltate în cadrul unității de curs / modulul**Competențe profesionale:**

Operarea cu noțiunile, conceptele, principiile și teoriile specifice în materia drepturilor omului, în scopul aplicării eficiente a acestora în activitatea profesională.

Utilizarea cunoștințelor teoretice, a metodelor și procedeelelor moderne specifice domeniului dreptului omului în activitatea practică și de cercetare.

Identificarea, analizarea și soluționarea problemelor din domeniul drepturilor omului, în conformitate cu prevederile legale, în mod cooperant, flexibil și eficient.

Determinarea lacunelor legislative în materia drepturilor omului în vederea conturării propunerilor de lege ferenda.

Abordarea interdisciplinară și dezvoltarea continuă a competențelor profesionale în domeniul drepturilor omului în vederea executării autonome a sarcinilor profesionale.

Valorificarea aptitudinilor de analiză comparativă continuă a doctrinei, legislației și practicii judiciare în materia drepturilor omului, la nivel național și internațional, în vederea elaborării proiectelor de studiu.

Competențe transversale:

Executarea riguroasă, eficientă, responsabilă și în termen, a sarcinilor profesionale, în spirit de inițiativă și în concordanță cu principiile etice și deontologia profesională.

Aplicarea tehnicilor de relaționare în grup, deprinderea și exercitarea rolurilor specifice în munca de echipă, prin dezvoltarea abilităților de comunicare interpersonală și prin asumarea responsabilității pentru luarea deciziilor.

Autoevaluarea nevoii de formare profesională și identificarea resurselor și modalităților de dezvoltare personală și profesională, în scopul inserției și adaptării la cerințele pieței muncii.

Finalități de studii realizate la finele unității de curs / modulul

Finalitatea practicii de specialitate, organizată în cadrul studiilor superioare de master, rezidă în consolidarea cunoștințelor teoretice acumulate în procesul de studii, anul I, și perfecționarea abilităților, deprinderilor practice necesare pentru activitatea în cadrul unităților de practică, optând pentru diverse funcții, după cum urmează: juriști, jurisconsulți, avocați, notari, avocați parlamentari, specialiști în materia drepturilor omului; lideri ai organizațiilor sindicale sau patronale; specialiști în cadrul direcțiilor și secțiilor juridice ale organelor administrației publice centrale și locale, ale instituțiilor, organizațiilor, întreprinderilor publice și private; Centrului pentru drepturile omului; organizațiilor non-guvernamentale specializate în promovarea drepturilor omului; reprezentanțelor Republicii Moldova peste hotare etc., care pot asigura desfășurarea stagiului în corelație cu cerințele programului de master.

Persoanele înscrise la studii superioare de master, fără experiență practică în domeniul dreptului, vor realiza un stagiul de practică de specialitate în volum de 10 credite. Practica de specialitate se desfășoară în semestrul III, cu o durată de 5 săptămâni, fiind organizată de către Catedra de profil. Stagiul de practică este precedat de o conferință de inițiere și se finalizează cu o conferință de totalizare.

Masteranzilor cu experiență practică, de cel puțin 1 an în domeniul respectiv și care își continuă activitatea de muncă în acest domeniu, li se vor atribui 10 credite pentru stagiul de practică în baza evaluării competențelor și recunoașterii experienței practice de către Catedra de profil.

O particularitate importantă a practicii constă în faptul că ea trebuie să aibă și un caracter de cercetare, pe lângă cel aplicativ. Activitatea în cadrul practicii de specialitate trebuie concepută și din perspectiva temei tezei de master, culegerii materialului practic, sistematizării și interpretării acestuia.

Pre-rechizite: Masterandul trebuie să dispună de cunoștințe de Teoria generală a dreptului, Drept Constituțional și Instituții politice, Drept Administrativ, Drept internațional public, Drept civil, Drept penal, Dreptul muncii, Istoria drepturilor omului, Sistemul universal de protecție a drepturilor omului, Sisteme regionale de protecție a drepturilor omului, Protecția drepturilor omului în diferite sisteme de drept, Instituția ombudmanului, Sociologia drepturilor omului, Metodologia și etica cercetării etc.

Strategii de predare – învățare: explicația, conversația, problematizarea, studiul de caz, lucrul în echipă, discuții în cadrul organizației, studierea procedurilor și documentelor interne, activități practice etc.

Strategii de evaluare:

Evaluare curentă - de către conducătorul de practică desemnat de catedra de Drept și mentorul (coordonatorul nemijlocit) de la locul practicii.

Evaluarea finală. Examen:

- analiza dosarului de practică care include raportul practicii de specialitate; referința (caracteristica) mentorului; caietului de practică;
- relevanța activităților desfășurate în formarea profesională;
- evaluarea modului de susținere a raportului de practică.

Bibliografie:

1. Regulamentul USARB cu privire la organizarea și desfășurarea stagiilor de practică, aprobat prin Hotărârea Senatului p.v.4 din 24.10.2018.
https://usarb.md/wp-content/uploads/2018/12/Regulament_practica_USARB_REVIZUIT.pdf
2. Regulamentul pentru organizarea și desfășurarea stagiilor de practică la ciclul II, studii superioare de master, domeniul 0400 Științe administrative.
https://media.usarb.md/wp-content/uploads/2021/06/Regulament_stagii_de_practica_ciclul-II_Stiinte-administrative.pdf
3. Actele normative relevante pentru instituția publică parteneră de practică.

**MINIMUL CURRICULAR INIȚIAL PENTRU PROGRAMUL DE STUDII DREPTURILE OMULUI, CICLUL II –
STUDII SUPERIOARE DE MASTER**

FIȘA UNITĂȚII DE CURS <i>Teoria generală a dreptului</i>
Domeniul de formare profesională la care se referă unitatea de curs: 0421.1 Drept
Facultatea responsabilă de unitatea de curs: Facultatea de Drept și Științe Sociale
Catedra responsabilă de unitatea de curs: Catedra de drept public
Număr de credite ECTS: 6
Anul și semestrul în care se predă unitatea de curs: studii cu frecvență la zi - anul I, semestrul 1
Titularul unității de curs: conf. univ. dr. Elena Botnari
Descrierea succintă a corelării/integrării unității de curs cu/în programul de studii. <i>Teoria generală a dreptului</i> este o unitate de curs fundamentală obligatorie, care să familiarizeze studenții cu știința juridică globală despre drept și stat, care este subsistemul, dar și nucleul sistemului științelor juridice. În cadrul cursurilor și seminariilor realitatea juridică a societății este cercetată în funcție de conștiința juridică a societății, drept ca sistem de norme, instituții și ramuri, raporturi juridice din cadrul societății.
Competențe dezvoltate în cadrul unității de curs: Competențe profesionale: CP1. Operarea cu noțiunile, conceptele, principiile și teoriile specifice în materia drepturilor omului, în scopul aplicării eficiente a acestora în activitatea profesională. CP2. Utilizarea cunoștințelor teoretice, a metodelor și procedeele moderne specifice domeniului dreptului omului în activitatea practică și de cercetare. CP3. Identificarea, analizarea și soluționarea problemelor din domeniul drepturilor omului, în conformitate cu prevederile legale, în mod cooperant, flexibil și eficient. Competențe transversale: CT1. Executarea riguroasă, eficientă, responsabilă și în termen, a sarcinilor profesionale, în spirit de inițiativă și în concordanță cu principiile etice și deontologia profesională.
Finalități de studii realizate la finele unității de curs. <i>La finele cursului studentul va fi capabil:</i> <ul style="list-style-type: none"> ● să distingă accepțiunile noțiunii „drept”; ● să identifice dreptul ca știință, dreptul ca tehnică, dreptul ca artă; ● să definească categoriile juridice elementare; ● să efectueze analiza comparativă a textelor de legi; ● să fie capabili să aplice normele juridice la stări de fapt; ● să utilizeze adecvat terminologia juridică.
Pre-rechizite: Studentul trebuie să cunoască conceptele de bază (formele concrete de manifestare a statului și dreptului, atestate pe parcursul evoluției societății, cunoștințele despre societatea prestatală, premisele apariției statului, baza metodologică a științelor istorice) studiate în cadrul unităților de curs: istoria antică, istoria medievală, istoria modernă, istoria contemporană.
Teme de bază: Sistemul științelor juridice. Obiectul și metodele de cercetare științifică a dreptului. Conceptul dreptului. Principiile dreptului. Funcțiile dreptului. Dreptul și statul. Dreptul și sistemul normelor din societate. Structura internă a dreptului: norma juridică. Structura externă a dreptului: izvoarele dreptului. Sistemul dreptului. Sistemul legislației. Tehnica elaborării actelor normative. Acțiunea actelor normative. Interpretarea juridică. Realizarea normelor juridice. Raportul juridic. Răspunderea juridică. Conștiința juridică.
Strategii de predare – învățare: Prelegerea, explicația, dezbaterile, problematizarea, simularea de situații, metode interactive de lucru, metode de dezvoltare a gândirii independente, studiul actelor normative - juridice etc.
Strategii de evaluare: prezentări, teste de evaluare curentă, rapoarte, examen.
Bibliografie selectivă: Acte normative: 1. Legea privind actele legislative (nr.780-XV, 27 decembrie 2001). În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 14 martie 2002, nr.36-38, p.12-22. 2. Legea privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale (nr.317-XV, 18 iulie 2003). În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 3 octombrie 2003, nr.208-210, p.5- 3. Legea R. Moldova cu privire la modul de publicare și intrare în vigoare a actelor oficiale din 6 iulie 1994. În: Legi, hotărâri ale parlamentului – vol 3. 4. Legea nr. 595-XIV privind tratatele internaționale ale RM., adoptată la 24.IX.1999. În: Monitorul oficial al

RM., 2000. nr. 24-26.

5. Regulamentul cu privire la Registrul de Stat al actelor juridice a R. Moldova, aprobat prin Hotărârea Guvernului R.M. nr. 910 din 6. IX.2000. În: Monitorul oficial al RM., 2000. nr. 116–118.
6. Regulamentul privind expertiza juridică și înregistrarea de stat a actelor normative departamentale, aprobat prin Hotărârea Guvernului R.M. nr. 1104 din 28. XI. 1997. În: Monitorul oficial al RM., 1998. nr. 6-7.

Manuale, cursuri universitare, articole de specialitate

1. AVORNIC GH. *Teoria generală a dreptului*. Manual. Chișinău: editura Cartier juridic, 2004. 656 p.
2. NEGRU B., NEGRU A. *Teoria generală a dreptului și statului*: curs universitar. Chișinău: editura Bons offices, 2006. 520 p.
3. BOTNARI E. *Introducere în studiul dreptului: teoria generală a dreptului*. Note de curs. Bălți: Presa universitară bălțeană, 2011. 214 p.

FIȘA UNITĂȚII DE CURS ***Introducere în dreptul civil***

Domeniul de formare profesională la care se referă unitatea de curs: 0421.1 Drept

Facultatea responsabilă de unitatea de curs: Facultatea de Drept și Științe Sociale

Catedra responsabilă de unitatea de curs: Catedra de drept public

Număr de credite ECTS: 6

Anul și semestrul în care se predă unitatea de curs:

studii cu frecvență la zi - anul I, semestrul 2

Descrierea succintă a corelării / integrării unității de curs cu / în programul de studii.

Cursul „Introducere în dreptul civil” pentru anul I constituie, fără îndoială, punctul de plecare pentru studiul Dreptului privat, dar el constituie totodată și punctul obligatoriu de trecere – *conditio sine qua non* – pentru studiul dreptului, în general, în toată complexitatea acestuia, cu toate ramurile și disciplinele lui, în eternă multiplicare și variate transformări. Dreptul civil se caracterizează printr-un stil sobru, precis, expresie a unei deosebite prudențe, din această cauză cel ce se apleacă asupra studiului acestuia, trebuie să știe că nici un fapt, sau act, nici o împrejurare, nici o calificare, nici o noțiune nu trebuie exprimată cu aproximație, ci într-un mod care să nu lase urmă de îndoială. Pentru studentul în drept, dreptul civil reprezintă una din materiile fundamentale de studiu predată studenților din anul I. Datorită poziției pe care o ocupă dreptul civil în sistemul nostru de drept, precum și datorită funcției acestuia de „drept comun”, credem că nici nu mai este necesar să scoatem în evidență de ce în planul de studii unitatea de curs „Introducere în dreptul civil” este fundamentală.

Competențe dezvoltate în cadrul unității de curs:

Competențe profesionale:

CP1. Operarea cu noțiunile, conceptele, teoriile și metodele de bază ale științelor juridice în activitatea profesională.

CP2. Interpretarea și aplicarea principiilor fundamentale ale dreptului în activitatea profesională în instituții publice și / sau private.

CP3. Identificarea, analizarea și soluționarea problemelor de ordin practic, prin tehnici și instrumente specifice domeniului juridic, în conformitate cu prevederile legale, în mod cooperant, flexibil și eficient.

CP4. Analiza și interpretarea cadrului legal național în vederea armonizării acestuia la standardele internaționale.

CP5. Identificarea lacunelor și contradicțiilor legislative în scopul formulării propunerilor de perfecționare a cadrului normativ existent.

Competențe transversale:

CT1. Executarea riguroasă, eficientă, responsabilă și în termen, a sarcinilor profesionale, în spirit de inițiativă și în concordanță cu principiile etice și deontologia profesională.

CT2. Aplicarea tehnicilor de relaționare în grup, deprinderea și exercitarea rolurilor specifice în munca de echipă, prin dezvoltarea abilităților de comunicare interpersonală și prin asumarea responsabilității pentru luarea deciziilor.

Finalități de studii realizate la finele unității de curs. *La finele cursului studentul va fi capabil:*

- să posede cunoștințe teoretice temeinice privind reglementarea legală a instituțiilor dreptului civil;
- să poată realiza corelația dintre doctrina și practica judiciară în materia instituțiilor dreptului civil;
- să interpreteze corect normele juridice civile ce reglementează instituțiile părții generale ale dreptului civil;
- să aplice cunoștințele teoretice și reglementările legale la situații concrete din practică;
- să stabilească corelația între aspectele teoretice și practic-aplicative în domeniul părții generale a dreptului civil;

- să scoată în relief carențele cadrului normativ de reglementare a instituțiilor din partea generală a codului civil și să elaboreze propuneri de lege ferenda privind înlăturarea acestor carențe legislative.
Pre-rechizite: - cunoașterea fundamentelor teoretice ale dreptului, în general; - cunoașterea temeinică și operarea cu terminologia juridică; - aplicarea tehnicilor și instrumentelor specifice domeniului științelor juridice; - capacitatea de interpretare a normelor juridice, a principiilor dreptului și a actelor de aplicare a dreptului; - cunoașterea principalelor concepte din Teoria generală a dreptului; - calificarea corectă a situațiilor conform legislației naționale; - interpretarea, corelarea și compararea dreptului civil cu instituțiile specifice studiate în cadrul cursurilor de Drept roman, Istoria dreptului, Teoria generală a dreptului etc.
Teme de bază: 1. Caracteristica generală a dreptului civil. 2. Raportul juridic civil. 3. Persoana fizică – subiect al raportului juridic civil. 4. Persoana juridică – subiect al raportului juridic civil. 5. Conținutul raportului juridic civil. 6. Apărarea drepturilor personale. 7. Obiectul raportului juridic civil. 8. Temeiurile nașterii, modificării sau stingerii raporturilor juridice civile. 9. Condițiile de validitate ale actului juridic civil. 10. Modalitățile actului juridic civil. 11. Efectele actului juridic civil. 12. Nulitatea actului juridic civil. 13. Reprezentarea în dreptul civil. 14. Termenele în dreptul civil. 15. Prescripția extinctivă.
Strategii de predare – învățare: prelegerea, explicația, conversația, problematizarea, studiul de caz, lucrul în echipă, metoda comentariului de text, etc.
Strategii de evaluare: teste de evaluare periodică, curentă și finală, prezentarea referatelor, lucrări de control, rezolvarea spețelor, etc.
Bibliografie:
Obligatorie: 1. Codul civil al Republicii Moldova Nr.1107-XV din 6 iunie 2002, intrat în vigoare la 12 iunie 2003. Republicat în temeiul Legii nr.133 din 15.11.2018 – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 467-479, art.784; 2. Legea privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali Nr. 220 din 19.10.2007 // Monitorul Oficial al Republicii Moldova, Nr. 184-187 din 30.11.2007; 3. Baieș S., Roșca N. Drept civil. Partea generală. Persoana fizică. Persoana juridică. Ediția a V-a. Chișinău: [S. n.], 2014; 4. Boroș G., Angheliescu C.A. Curs de drept civil: partea generală. București: Editura Hamangiu, 2012.
Suplimentară: 1. Boroș G. Drept civil: Partea generală: Persoanele. București: Editura Hamangiu, 2008; 2. Boroș G., Stănculescu L. Instituții de drept civil în reglementarea noului Cod civil. București: Editura Hamangiu, 2012; 3. Cantacuzino M.B. Elemente de drept civil. București: Editura ALL, 1998; 4. Ciochina D. Drept civil. Introducere în dreptul civil. București: Editura Universul Juridic, 2012; 5. Comentariul Codului civil al Republicii Moldova / Coordonatori: Buruiană M., Efrim O., Eșanu N., Volumul I și II. Chișinău: Editura ARC, 2005; 6. Farcaș N., Farcaș A. Drept civil. Persoanele. București: Editura Universul Juridic, 2012; 7. Ungureanu O., Munteanu C. Drept civil. Partea generală. București: Editura Universul Juridic, 2013.

FIȘA MODULULUI <i>Drept penal - partea generală I</i>
Domeniul de formare profesională la care se referă unitatea de curs: 0421.1 Drept
Facultatea responsabilă de unitatea de curs: Facultatea de Drept și Științe Sociale
Catedra responsabilă de unitatea de curs: Catedra de drept; Catedra de științe socioumane și asistență socială
Număr de credite ECTS: 5
Anul și semestrul în care se predă unitatea de curs: anul I, semestrul 2
Descrierea succintă a corelării / integrării unității de curs cu / în programul de studii. Existența unei societăți civilizate nu poate fi percepută fără securitatea deplină a sistemului de valori precum viața și sănătatea persoanei, integritatea și inviolabilitatea teritorială a statului, care stau la baza oricărui stat de drept. Republica Moldova, fiind un stat de drept, prin legislația penală apără astfel de valori sociale de la atentatele criminale. În acest context, studierea Dreptului penal – partea generală I se impune ca necesară, deoarece cursul propus se axează pe studierea legislației și doctrinei naționale în materia dreptului penal, astfel studentul familiarizându-se cu principiile dreptului penal, tipicul legii penale (Codul penal al RM), raportul juridic penal, cu noțiunea de infracțiune și componentă a infracțiunii, cu etapele activității infracționale, etc. Totodată, dreptul penal ca materie de bază din ramura dreptului public, influențează aptitudinea de

cunoaștere și înțelegere în continuare cel puțin a următoarelor discipline: drept penal - partea generală II, drept penal partea specială, criminalistica, criminologia, dreptul procesual penal, drept execuțional penal, etc.

Competențe dezvoltate în cadrul unității de curs:

Competențe profesionale:

CP1. Operarea cu noțiunile, conceptele, teoriile și metodele de bază ale științelor juridice în activitatea profesională.

CP2. Interpretarea și aplicarea principiilor fundamentale ale dreptului în activitatea profesională în instituții publice și/sau private.

CP3. Identificarea, analizarea și soluționarea problemelor de ordin practic, prin tehnici și instrumente specifice domeniului juridic, în conformitate cu prevederile legale, în mod cooperant, flexibil și eficient.

CP4. Analiza și interpretarea cadrului legal național în vederea armonizării acestuia la standardele internaționale.

CP5. Identificarea lacunelor și contradicțiilor legislative în scopul formulării propunerilor de perfecționare a cadrului normativ existent.

Competențe transversale:

CT1. Executarea riguroasă, eficientă, responsabilă și în termen, a sarcinilor profesionale, în spirit de inițiativă și în concordanță cu principiile etice și deontologia profesională.

CT2. Aplicarea tehnicilor de relaționare în grup, deprinderea și exercitarea rolurilor specifice în munca de echipă, prin dezvoltarea abilităților de comunicare interpersonală și prin asumarea responsabilității pentru luarea deciziilor.

Finalități de studii realizate la finele modului.

La finele cursului studentul va fi capabil:

- să identifice raporturile juridice de drept penal;
- să cunoască metodele de soluționare a conflictelor de legi în timp și spațiu;
- să analizeze legislația în vigoare în materia dreptului penal;
- să evidențieze lacunele existente în legislația Republicii Moldova în materia dreptului penal și să propună inițiative de modificare a acestora;
- să soluționeze spețe în domeniul dreptului penal aplicând metoda studiului de caz și argumentând răspunsul;
- să aplice cunoștințele obținute în urma audierii cursului Drept penal – partea generală I în cadrul altor unități de curs.

Pre-rechizite: Studentul trebuie să identifice izvoarele juridice aplicabile fiecărei ramuri de drept; să opereze cu noțiunile de: normă juridică, lege, raport juridic, subiect de drept, democrație, ș.a.; să diferențieze persoana fizică de persoana juridică; să interpreteze legislația în vigoare raportată la situațiile juridice, să le încadreze corect din punct de vedere juridic și să propună soluții concrete de sancționare.

Teme de bază:

1. Abordări generale privind dreptul penal
2. Principiile și izvoarele dreptului penal
3. Legea penală: noțiune și categorii
4. Aplicarea legii penale în spațiu
5. Aplicarea legii penale în timp
6. Raportul juridic penal
7. Noțiunea de infracțiune și trăsăturile acesteia
8. Componenta de infracțiune
9. Obiectul infracțiunii
10. Subiectul infracțiunii
11. Latura obiectivă a infracțiunii.
12. Latura subiectivă a infracțiunii
13. Etapele activității infracționale

Strategii de predare: prelegerea, explicația, conversația, problematizarea, studiul de caz, lucrul în echipă, metoda comentariului de text, etc.

Strategii de evaluare: teste de evaluare periodică, curentă și finală, prezentarea referatelor, probe de evaluări curente, rezolvarea spețelor.

Bibliografie:

1. Codul penal al Republicii Moldova, adoptat la 18.04.2002// Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr.128-129, 2002.

2.	Codul penal al Republicii Moldova. Comentariu /Sub red. A. Barbăneagră. - Chișinău: Centrul de Drept al Avocaților, 2003.
3.	Antoniou G. ș.a. Explicațiile noului Cod penal, Vol. 1 articolele 1-52. Universul Juridic, București, 2015.
4.	Boroi Al. Drept penal. Partea Generală. București, 2010.
5.	Botnaru S., Răspunderea penală a persoanelor juridice în dreptul penal al Republicii Moldova // Analele Facultății de Drept, 2002.
6.	Grama M., Botnaru S., Șavga A. ș.a. Drept penal. Partea Generală. Vol.I. Chișinău, 2012.
7.	Grama M., Botnaru S., Șavga A., Martin D. Drept penal (partea generală), vol. II, Tipografia centrală, Chișinău, 2016.
8.	Lefterache L. Drept penal. Partea generala. Editia a 2-a. Curs pentru studentii anului II. Editura Hamangiu, București, 2018.
9.	Pasca V. Studii de drept penal. București, 2011.
10.	Pascu I. ș. a., Drept penal. Partea generală, ed. a 4-a, Ed. Hamangiu, București, 2016.
11.	Spatari M. Culegere de teste la unitatea de curs DREPT PENAL – PARTEA GENERALĂ I. Lucrare metodică. Bălți: Indigou Color, 2021, ISBN 978-9975-3490-7-9.
12.	Stanila M.L. Drept penal. Partea generala. Caiet de seminar. Editia a III-a, revizuita si adaugita. Universul Juridic, București, 2018.
13.	Капинус О. Уголовное право России. Общая часть. Учебник. Юрайт, Москва. 2018.
14.	Лопашенко Н. Общая часть уголовного права. Состояние законодательства и научной мысли. Санкт-Петербург, 2011.
15.	Наумов А. В., Кибальник А. Г. Уголовное право зарубежных государств. Общая часть. Юрайт, Москва. 2018.
16.	Рарог А. Уголовное право Российской Федерации. Общая часть. Практикум. Москва. 2018.
17.	Тогель С. Курс уголовной политики. О связи с уголовной социо-логией. Москва, 2010.
18.	Шерстнева О. Краткий курс по уголовному праву. Общая часть. Москва, 2011.

FIȘA UNITĂȚII DE CURS <i>Drept civil. Drepturile reale</i>	
Domeniul de formare profesională la care se referă unitatea de curs: 0421.1 Drept	
Facultatea responsabilă de unitatea de curs: Facultatea de Drept și Științe Sociale	
Catedra responsabilă de unitatea de curs: Catedra de drept	
Număr de credite ECTS: 4	
Descrierea succintă a corelării / integrării unității de curs cu / în programul de studii. „Drept civil. Drepturile reale” este o unitate de curs de specialitate predată studenților anului II ce vine ca o continuare a studierii instituțiilor dreptului civil începută în anul întâi în cadrul cursului „Introducere în dreptul civil”. Unitatea de curs „Drept civil. Drepturile reale” în sistemul științelor juridice ocupă un loc foarte important, inițiază studenții în domeniul drepturilor subiective civile în general, iar în particular, în cel al drepturilor reale. În cadrul acestui obiect de studiu sunt analizate următoarele instituții: patrimoniul, dreptul de proprietate, dobândirea și pierderea dreptului de proprietate, modalitățile și dezmembrămintele dreptului de proprietate, apărarea dreptului de proprietate, posesia, publicitatea imobiliară etc., instituții a căror cunoaștere este indispensabilă formării unui jurist calificat.	
Competențe dezvoltate în cadrul unității de curs: Competențe profesionale: CP1. Operarea cu noțiunile, conceptele, teoriile și metodele de bază ale științelor juridice în activitatea profesională. CP2. Interpretarea și aplicarea principiilor fundamentale ale dreptului în activitatea profesională în instituții publice și / sau private. CP3. Identificarea, analizarea și soluționarea problemelor de ordin practic, prin tehnici și instrumente specifice domeniului juridic, în conformitate cu prevederile legale, în mod cooperant, flexibil și eficient. CP5. Identificarea lacunelor și contradicțiilor legislative în scopul formulării propunerilor de perfecționare a cadrului normativ existent. Competențe transversale: CT1. Executarea riguroasă, eficientă, responsabilă și în termen, a sarcinilor profesionale, în spirit de inițiativă și în concordanță cu principiile etice și deontologia profesională. CT2. Aplicarea tehnicilor de relaționare în grup, deprinderea și exercitarea rolurilor specifice în munca de echipă, prin dezvoltarea abilităților de comunicare interpersonală și prin asumarea responsabilității pentru luarea deciziilor.	
Finalități de studii realizate la finele unității de curs.	

La finele cursului studentul va fi capabil:

- să aplice cunoștințele obținute în cadrul unităților de curs pentru soluționarea juridică a problemelor teoretice și practice, în domeniul dreptului privat, aplicând metoda studiului de caz;
- să formuleze analize critice ale teoriilor și concepțiilor juridice, a prevederilor actelor normative în domeniul dreptului privat, evidențiind imperfecțiunile dreptului pozitiv, în vederea formulării propunerilor de lege ferenda;
- să manifeste creativitate în elaborarea proiectelor și inițiativelor juridice în procesul de învățare, cercetare și de muncă;
- să demonstreze abilități de comunicare și de relaționare în grup, în vederea identificării soluțiilor și luării deciziilor motivate privind problemele în aplicarea legislației din domeniul dreptului privat;
- să aplice în activitatea profesională cunoștințele acumulate, fiind capabili să interpreteze și aplice prevederile cadrului normativ din domeniul dreptului privat la situații de fapt;
- să dezvolte la ciclul II, studii superioare de master și la ciclul III, studii superioare de doctorat, competențele achiziționate la ciclul I, studii superioare de licență.

Pre-rechizite:

- cunoașterea fundamentelor teoretice ale dreptului, în general și, ale dreptului privat, în particular;
- cunoașterea temeinică și operarea cu terminologia juridică;
- aplicarea tehnicilor și instrumentelor specifice domeniului științelor juridice;
- capacitatea de interpretare a normelor juridice, a principiilor dreptului și a actelor de aplicare a dreptului;
- cunoașterea principalelor concepte și instituții ale dreptului privat;
- calificarea corectă a situațiilor conform legislației naționale;
- interpretarea, corelarea și compararea dreptului civil cu instituțiile specifice studiate în cadrul cursurilor de Drept roman, Istoria dreptului, Teoria generală a dreptului etc.

Teme de bază:

1. Patrimoniul și drepturile patrimoniale
2. Posesiunea
3. Definiția și conținutul dreptului de proprietate
4. Formele dreptului de proprietate
5. Modalitățile juridice ale dreptului de proprietate
6. Modurile generale de dobândire a dreptului de proprietate
7. Dezmembrămintele dreptului de proprietate
8. Apărarea dreptului de proprietate și a celorlalte drepturi reale
9. Limitele exercitării dreptului de proprietate
10. Publicitatea imobiliară

Strategii de predare – învățare:

prelegerea, explicația, conversația, problematizarea, studiul de caz, lucrul în echipă, metoda comentariului de text, etc.

Strategii de evaluare: teste de evaluare periodică, curentă și finală, prezentarea referatelor, lucrări de control, rezolvarea spețelor, etc.

Bibliografie:

Obligatorie:

1. Codul civil al Republicii Moldova Nr.1107-XV din 6 iunie 2002, intrat în vigoare la 12 iunie 2003. Republicat în temeiul Legii nr.133 din 15.11.2018 – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 467-479, art.784;
2. Baieș S., Roșca N. Drept civil. Drepturile reale principale. Chișinău: Editura Tipografiei Centrale, 2005;
3. Baieș S., Băieșu A., Cebotari V., Crețu I., Volcinschi V. Drept civil. Drepturile reale. Teoria generală a obligațiilor. Chișinău: Editura Cartier Juridic, 2005;
4. Bîrsan C. Drept civil. Drepturile reale principale. București: Editura Hamangiu, 2020.

Suplimentară:

1. Legea privind delimitarea proprietății publice Nr.29 din 05.04.2018 // Monitorul Oficial al Republicii Moldova, Nr.142-148 din 04.05.2018;
2. Baias F.A. Chelaru E. Constantinovici R. Macovei I. (coord.). Noul Cod civil. Comentariu pe articole. București: Editura C.H. Beck, 2012;
3. Comentariul Codului civil al Republicii Moldova / Coordonatori: Buruiană M., Efrim O., Eșanu N., Volumul I și II. Chișinău: Editura ARC, 2005;
4. Chelaru E. Drept civil. Drepturile reale principale. București: Editura C.H.Beck, 2019;
5. Duțu A. Patrimoniul și drepturile reale principale. București: Editura Universul Juridic, 2018;
6. Pop L. Dreptul de proprietate și dezmembrămintele sale. București: Editura Lumina Lex, 2000;
7. 8. Stoica V. Drept civil. Drepturile reale principale, București: Editura C.H.Beck, 2017;
9. Urs, I.R., Ispas P.-E. Drept civil. Teoria drepturilor reale. București: Editura Hamangiu, 2015.

FIȘA UNITĂȚII DE CURS Drept penal – partea generală II
Domeniul de formare profesională la care se referă unitatea de curs: 0421.1 Drept
Facultatea responsabilă de unitatea de curs: Facultatea de Drept și Științe Sociale
Catedra responsabilă de unitatea de curs: Catedra de drept
Număr de credite ECTS: 5
<p>Descrierea succintă a corelării / integrării unității de curs cu / în programul de studii.</p> <p>Este bine cunoscut faptul că normele dreptului penal asigură protejarea în modul cel mai eficace a ordinii de drept și a ordinii sociale în ansamblu, prin urmare această ramură a dreptului fiind recunoscută, în cadrul sistemului unitar, mijlocul principal de apărare a celor mai importante valori sociale.</p> <p>Cursul universitar Drept penal – partea generală II este consacrat studiului amplu al normelor juridice penale cu caracter declarativ și determinativ ce alcătuiesc partea generală a Codului penal al Republicii Moldova, studentul familiarizându-se cu noțiunea de pedeapsă penală și tipurile pedepsei penale, cu răspunderea penală, cazurile de înlăturare a caracterului penal al faptei și al răspunderii penale, aplicarea pedepsei penale, etc.</p> <p>Știința penală de astăzi deseori este în vădit dezacord cu normele în vigoare, ceea ce determină interpretarea multiaspectuală nu doar a doctrinei naționale și internaționale, ci și a practicii judiciare relevante pentru a veni cu soluții de completare și modificare a lacunelor existente.</p> <p>Studierea materiei date, va influența aptitudinea de cunoaștere și înțelegere în continuare a următoarelor discipline: drept penal partea specială, criminalistica, criminologia, dreptul procesual penal, drept execuțional penal, etc.</p>
<p>Competențe dezvoltate în cadrul unității de curs:</p> <p style="text-align: center;">Competențe profesionale:</p> <p>CP1. Operarea cu noțiunile, conceptele, teoriile și metodele de bază ale științelor juridice în activitatea profesională.</p> <p>CP2. Interpretarea și aplicarea principiilor fundamentale ale dreptului în activitatea profesională în instituții publice și/sau private.</p> <p>CP3. Identificarea, analizarea și soluționarea problemelor de ordin practic, prin tehnici și instrumente specifice domeniului juridic, în conformitate cu prevederile legale, în mod cooperant, flexibil și eficient.</p> <p>CP5. Identificarea lacunelor și contradicțiilor legislative în scopul formulării propunerilor de perfecționare a cadrului normativ existent.</p> <p style="text-align: center;">Competențe transversale:</p> <p>CT1. Executarea riguroasă, eficientă, responsabilă și în termen, a sarcinilor profesionale, în spirit de inițiativă și în concordanță cu principiile etice și deontologia profesională.</p> <p>CT2. Aplicarea tehnicilor de relaționare în grup, deprinderea și exercitarea rolurilor specifice în munca de echipă, prin dezvoltarea abilităților de comunicare interpersonală și prin asumarea responsabilității pentru luarea deciziilor.</p>
<p>Finalități de studii realizate la finele unității de curs.</p> <p><i>La finele cursului studentul va fi capabil:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - să determine instituțiile dreptului penal; - să analizeze legislația în vigoare în materia dreptului penal; - să stabilească ce efecte produc hotărârile judecătorești de condamnare; - să evidențieze lacunele existente în legislația Republicii Moldova în materia dreptului penal și să propună inițiative de modificare a acestora; - să soluționeze spețe în domeniul dreptului penal aplicând metoda studiului de caz, argumentând răspunsul; - să aplice cunoștințele obținute în urma audierii cursului Drept penal – partea generală II în cadrul altor unități de curs.
<p>Pre-rechizite: Studentul trebuie să identifice izvoarele juridice aplicabile fiecărei ramuri de drept; să opereze cu noțiunile de: normă juridică penală, raport juridic penal, infracțiune, subiect al infracțiunii, ș.a.; să utilizeze adecvat conceptele, teoriile, paradigmele și metodologiile din domeniul juridic; să interpreteze legislația în vigoare raportată la situațiile juridice, să le încadreze corect din punct de vedere juridic și să propună soluții concrete de sancționare.</p>
<p>Teme de bază: Unități de învățare:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Unitatea și pluralitatea de infracțiune 2. Cauzele care înlătură caracterul penal al faptei 3. Participația la infracțiune 4. Răspunderea penală 5. Liberarea de răspundere penală 6. Pedeapsa penală

7. Sistemul și categoriile pedepsei penale
8. Individualizarea pedepselor
9. Măsurile de siguranță
10. Liberarea de pedeapsă penală
11. Cauzele care înlătură răspunderea penală sau consecințele condamnării
12. Calificarea infracțiunilor

Strategii de predare: prelegerea, explicația, conversația, problematizarea, studiul de caz, lucrul în echipă, metoda comentariului de text, etc.

Strategii de evaluare: teste de evaluare periodică, curentă și finală, prezentarea referatelor, probe de evaluări curente, rezolvarea spețelor.

Bibliografie:

1. Codul penal al Republicii Moldova, adoptat la 18.04.2002// Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr.128-129, 2002.
2. Boroș Al. Drept penal. Partea Generală. București, 2010.
3. Botnaru S. Răspunderea penală a persoanelor juridice în dreptul penal al Republicii Moldova // Analele Facultății de Drept, 2002.
4. Grama M., Botnaru S., Șavga A. ș.a. Drept penal. Partea Generală. Vol.I. Chișinău, 2012.
5. Grama M., Botnaru S., Șavga A., Martin D. Drept penal (partea generală), vol. II, Tipografia centrală, Chișinău, 2016.
6. Lefterache L. Drept penal. Partea generala. Editia a 2-a. Curs pentru studentii anului II. Editura Hamangiu, București, 2018.
7. Pasca V. Studii de drept penal. București, 2011.
8. Pascu I. ș. a., Drept penal. Partea generală, ed. a 4-a, Ed. Hamangiu, București, 2016.
9. Racu A. Individualizarea executării pedepsei penale privative de libertate: realități și perspective. Chișinău, 2015.
10. Stanila M.L. Drept penal. Partea generala. Caiet de seminar. Editia a III-a, revizuita si adaugita. Universul Juridic, București, 2018.
11. Spataru M., Nedelcu VI. Unele particularități ale măsurilor de constrângere, reglementate de legea penală a Statelor Unite ale Americii și a Marii Britanii. În: Revista științifico-practică „Legea și viața”, nr.3 (303), 2017, martie, p.12-17.
12. Spataru M., Nedelcu VI. Unele aspecte interpretative privind formele constrângerii în dreptul penal. În: Revista științifico-practică „Legea și viața”, nr.2 (314), 2018, februarie, p.55-58.
13. Spataru M. Unele reflecții privind dreptul infractorului la împăcare cu partea vătămată. În: Tradiție și inovare în cercetarea științifică: materialele COLLOQUIA PROFESSORUM din 12 octombrie 2018, ed. a VIII-a., Bălți, p.341-346, ISBN 978-9975-50-235-1.
14. Spataru M. Les mesures de coercion à caractère éducatif dans la législation pénale de la Roumanie et de la République de Moldova. Lettre de l'Est, nr. 25, 2021, pe site – ul oficial al „Association Francophone des Chercheurs sur les Pays de l'Est” (AFCPE), https://dice.univ-amu.fr/sites/dice.univ-amu.fr/files/article/lettre_de_lest_25.pdf?fbclid=IwAR3GHm9cwYDU8j7XqzmJQkVMQ0MgLOYX3D4vAU-Eh-JqMB4oj44CBhoW6YE, p.33-39, ISSN électronique 2428-4718.
15. Spataru M. Drept penal partea generală – II. Indicații metodice. Bălți: Tipografia din Bălți, 2017, 33 p. ISBN 978-9975-3184-5-7.
16. Капинус О. Уголовное право России. Общая часть. Учебник. Юрайт, Москва. 2018.
17. Лопашенко Н. Общая часть уголовного права. Состояние законодательства и научной мысли. Санкт-Петербург, 2011.
18. Наумов А. В., Кибальник А. Г. Уголовное право зарубежных государств. Общая часть. Юрайт, Москва. 2018.
19. Парог А. Уголовное право Российской Федерации. Общая часть. Практикум. Москва. 2018.
20. Тогель С. Курс уголовной политики. О связи с уголовной социологией. Москва, 2010.
21. Шерстнева О. Краткий курс по уголовному праву. Общая часть. Москва, 2011.

FIȘA UNITĂȚII DE CURS

Dreptul muncii

Domeniul de formare profesională la care se referă unitatea de curs: 0421.1 Drept

Facultatea responsabilă de unitatea de curs: Facultatea de Drept și Științe Sociale

Catedra responsabilă de unitatea de curs: Catedra de drept

Număr de credite ECTS: 4

Descrierea succintă a corelării / integrării unității de curs cu / în programul de studii.

Unitatea de curs „Dreptul muncii” este destinată deslușirii (explicării) sensului normelor juridice, care reglementează raporturile juridice de muncă și alte raporturi juridice indisolubil legate de acestea (raporturi juridice conexe). În cadrul acestei unități de curs, masteranzii care s-au înscris la unul dintre programele de studii din domeniul de formare profesională 0421.1 Drept, domeniu diferit de cel absolvit la ciclul I de studii superioare de licență, vor studia cele mai importante instituții juridice ale dreptului muncii și vor analiza procedura de încheiere, modificare, suspendare și încetare a contractului individual de muncă, mecanismul de funcționare a parteneriatului social în sfera muncii și modul de negociere și încheiere a contractului colectiv de muncă și a convenției colective în Republica Moldova. Un loc special în cadrul acestui curs de lecții este rezervat răspunderii juridice în domeniul raporturilor de muncă și, în plus, supravegherii și controlului asupra respectării legislației muncii.

În contextul celor menționate, trebuie relevat faptul că dreptul muncii – ca instrument al politicii sociale și economice, al gestiunii diverselor categorii de unități – continuă să exercite o influență considerabilă asupra economiei naționale. Contribuie, de asemenea, la orientarea pieței muncii, influențează repartitia venitului național, dar obiectivul său esențial îl constituie protecția social-juridică a salariaților.

Cunoașterea unității de curs „Dreptul muncii” – care face parte din minimul curricular inițial necesar pentru continuarea studiilor superioare în ciclul II la domeniul de formare profesională 0421.1 Drept – constituie o condiție importantă în formarea specialiștilor în domeniul jurisprudenței cu o viziune largă asupra întregului sistem național de drept.

Competențe dezvoltate în cadrul unității de curs:**Competențe profesionale:**

CP1. Operarea cu noțiunile, conceptele, teoriile și metodele de bază ale științelor juridice în activitatea profesională.

CP2. Interpretarea și aplicarea principiilor fundamentale ale dreptului în activitatea profesională în instituții publice și/sau private.

CP3. Identificarea, analizarea și soluționarea problemelor de ordin practic, prin tehnici și instrumente specifice domeniului juridic, în conformitate cu prevederile legale, în mod cooperant, flexibil și eficient.

CP4. Analiza și interpretarea cadrului legal național în vederea armonizării acestuia la standardele internaționale.

CP5. Identificarea lacunelor și contradicțiilor legislative în scopul formulării propunerilor de perfecționare a cadrului normativ existent.

CP6. Aplicarea reglementărilor naționale și internaționale în activitatea profesională.

Competențe transversale:

CT1. Executarea riguroasă, eficientă, responsabilă și în termen, a sarcinilor profesionale, în spirit de inițiativă și în concordanță cu principiile etice și deontologia profesională.

CT2. Aplicarea tehnicilor de relaționare în grup, deprinderea și exercitarea rolurilor specifice în munca de echipă, prin dezvoltarea abilităților de comunicare interpersonală și prin asumarea responsabilității pentru luarea deciziilor.

Finalități de studii realizate la finele unității de curs.

La finele programului de master, absolventul va fi capabil:

- să aplice cunoștințele obținute în cadrul unității de curs „Dreptul muncii”, într-un mediu profesional determinat;
- să soluționeze juridic situații de fapt, prin încadrarea juridică a acestora, aplicând metoda studiului de caz;
- să demonstreze creativitate în elaborarea proiectelor și inițiativelor juridice în procesul de învățare, cercetare și de muncă;
- să descrie imperfecțiunile dreptului pozitiv în vederea formulării propunerilor *de lege ferenda*.

Pre-rechizite: Masterandul trebuie să cunoască conceptele de bază (normă juridică, principiu de drept, act normativ, contract, răspundere juridică ș.a.) studiate în cadrul unităților de curs cu tentă juridică sau cvasi-juridică (cum ar fi: Elemente de drept privat; Elemente de drept public; Securitatea și sănătatea în muncă ș.a.), inserate în programele de studii superioare de licență.

Teme de bază:

1. Caracteristica generală a dreptului muncii
2. Subiecții dreptului muncii
3. Parteneriatul social în sfera muncii
4. Contractul colectiv de muncă și convenția colectivă
5. Contractul individual de muncă.
6. Timpul de muncă și timpul de odihnă
7. Salarizarea
8. Răspunderea juridică în domeniul raporturilor de muncă

9. Supravegherea și controlul asupra respectării legislației muncii

Strategii de predare: prelegerea, explicația, conversația, învățarea prin descoperire, studiul de caz, brainstorming-ul, lucrul în echipă, metoda hărților conceptuale, metoda comentariului de text, etc.

Strategii de evaluare: teste de evaluare curentă, prezentarea referatelor, lucrări de control, rezolvarea spețelor, bilete de examinare.

Bibliografie:

A. Acte normative

1. Convențiile și recomandările Organizației Internaționale a Muncii la <https://www.ilo.org/global/standards/lang--en/index.htm>.
2. Carta Socială Europeană (revizuită), ratificată parțial de Parlamentul RM prin Legea nr. 484-XV din 28 septembrie 2001. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 26.10.2001, nr. 130.
3. Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, adoptată la Roma la 4 noiembrie 1950 și ratificată de Parlamentul RM prin Hotărârea nr. 1298-XIII din 24.07.1997. În: Tratatate internaționale, 1998, vol. 1, p. 341.
4. Constituția Republicii Moldova, adoptată de Parlamentul RM la 29 iulie 1994. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 12.08.1994, nr. 1.
5. Codul muncii al Republicii Moldova. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 29.07.2003, nr. 159-162.
6. Legea RM nr. 245/2006 „Privind organizarea și funcționarea Comisiei naționale pentru consultări și negocieri colective, a comisiilor pentru consultări și negocieri colective la nivel de ramură și la nivel teritorial”. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 08.09.2006, nr. 142-145.
7. Legea RM nr. 976/2000 a patronatelor. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 09.11.2000, nr. 141-143.
8. Legea RM nr. 1129/2000 a sindicatelor. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 19.10.2000, nr. 130-132.
9. Legea RM nr. 847-XV/2002 a salarizării. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 11.04.2002, nr. 50-52.
10. Hotărârea Guvernului RM nr. 743/2002 „Cu privire la salarizarea angajaților din unitățile cu autonomie financiară”. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 20.06.2002, nr. 79-81.
11. Convențiile colective încheiate la nivel național (convențiile generale) la <http://lex.justice.md>.

B. Literatura de specialitate

1. Boișteanu E., Romandaș N. Dreptul muncii. Manual. Chișinău: Tipografia Centrală, 2015.
2. Negru T., Scorțescu C. Dreptul muncii. Curs universitar. Chișinău: Labirint, 2010.
3. Țiclea Al., Georgescu L. Dreptul muncii. Curs universitar. Ed. a VI-a. București: Universul Juridic, 2019.
4. Ștefănescu I.T. Tratat teoretic și practic de drept al muncii. Ed. a IV-a, revizuită și adăugită. București: Universul Juridic, 2017.
5. Dima L. Dreptul muncii. București: C.H. Beck, 2017.
6. Țichindelean M. Dreptul colectiv al muncii. Curs universitar. București: Universul Juridic, 2015.
7. Gheorghe M. Dreptul individual al muncii. Curs universitar. București: Universul Juridic, 2015.
8. А.М. Лушников, М.В. Лушникова. Курс трудового права: Учебник: Том 1. Сущность трудового права и история его развития. Трудовые права в системе прав человека. Общая часть. – Москва: Статут, 2009.
9. А.М. Лушников, М.В. Лушникова. Курс трудового права: Учебник: Том 2. Коллективное трудовое право. Индивидуальное трудовое право. Процессуальное трудовое право. – Москва: Статут, 2009.

DESCRIEREA FINALITĂȚILOR DE STUDII ȘI A COMPETENȚELOR

Competențe profesionale:

CP1. Operarea cu noțiunile, conceptele, principiile și teoriile specifice în materia drepturilor omului, în scopul aplicării eficiente a acestora în activitatea profesională.

CP2. Utilizarea cunoștințelor teoretice, a metodelor și procedeele moderne specifice domeniului dreptului omului în activitatea practică și de cercetare.

CP3. Identificarea, analiza și soluționarea problemelor din domeniul drepturilor omului, în conformitate cu prevederile legale, în mod cooperant, flexibil și eficient.

CP4. Determinarea lacunelor legislative în materia drepturilor omului în vederea conturării propunerilor de lege ferenda.

CP5. Abordarea interdisciplinară și dezvoltarea continuă a competențelor profesionale în domeniul drepturilor omului în vederea executării autonome a sarcinilor profesionale.

CP6. Valorificarea aptitudinilor de analiză comparativă continuă a doctrinei, legislației și practicii judiciare în materia drepturilor omului, la nivel național și internațional, în vederea elaborării proiectelor de studiu.

Competențe transversale:

CT1. Executarea riguroasă, eficientă, responsabilă și în termen, a sarcinilor profesionale, în spirit de inițiativă și în concordanță cu principiile etice și deontologia profesională.

CT2. Aplicarea tehnicilor de relaționare în grup, deprinderea și exercitarea rolurilor specifice în munca de echipă, prin dezvoltarea abilităților de comunicare interpersonală și prin asumarea responsabilității pentru luarea deciziilor.

CT3. Autoevaluarea nevoii de formare profesională și identificarea resurselor și modalităților de dezvoltare personală și profesională, în scopul inserției și adaptării la cerințele pieței muncii.

FINALITĂȚILE PROGRAMULUI DE STUDII EXPRIMATE PRIN COMPETENȚELE PROFESIONALE ȘI COMPETENȚELE TRANSVERSALE:

Competențe profesionale	CP1. Operarea cu noțiunile, conceptele, principiile și teoriile specifice în materia drepturilor omului, în scopul aplicării eficiente a acestora în activitatea profesională	CP2 Utilizarea cunoștințelor teoretice, a metodelor și procedeele moderne, specifice domeniului drepturilor omului în activitatea practică și de cercetare	CP3 Identificarea, analizarea și soluționarea problemelor din domeniul drepturilor omului, în conformitate cu prevederile legale, în mod cooperant, flexibil și eficient	CP4 Determinarea lacunelor legislative în materia drepturilor omului în vederea conturării propunerilor de lege ferenda	CP5 Abordarea interdisciplinară și dezvoltarea continuă a competențelor profesionale în domeniul drepturilor omului în vederea executării autonome a sarcinilor profesionale	CP6 Valorificarea aptitudinilor de analiză comparativă a doctrinei, legislației și practicii judiciare în materia drepturilor omului, la nivel național și internațional, în vederea elaborării proiectelor de studiu
CUNOȘTINȚE						
1. Cunoașterea, înțelegerea conceptelor, teoriilor și metodelor de bază ale domeniului și ale ariei de specializare; utilizarea lor adecvată în comunicarea profesională	CP1.1 Cunoașterea, înțelegerea și utilizarea corectă a noțiunilor, conceptelor, principiilor și teoriilor din domeniul juridic	CP2.1 Delimitarea situațiilor de aplicare în contexte profesionale a cunoștințelor fundamentale și avansate, a metodelor moderne din domeniul drepturilor omului	CP3.1 Identificarea, înțelegerea și utilizarea eficientă a metodelor aplicabile în domeniul științelor juridice, în scopul încadrării legale a stărilor de fapt	CP4.1 Cunoașterea și înțelegerea principalelor metode de interpretare a normelor juridice	CP5.1 Studierea în baza metodei comparative a reglementărilor și doctrinei altor state în materia drepturilor omului	CP6.1 Înțelegerea conceptelor, teoriilor, metodelor și principiilor fundamentale în vederea elaborării unui studiu comparat în materia drepturilor omului
2. Utilizarea cunoștințelor de specialitate pentru explicarea și interpretarea unor situații noi, în diferite contexte asociate domeniului	CP1.2 Utilizarea cunoștințelor achiziționate în cadrul disciplinelor fundamentale și de specialitate pentru explicarea și interpretarea conceptelor și proceselor din domeniul raporturilor juridice de garantare a drepturilor omului	CP2.2 Utilizarea unor combinații personalizate de cunoștințe, metode și teorii juridice pentru explicarea unor situații profesionale non-standard de nivel mediu de complexitate	CP3.2 Analizarea și încadrarea legală corectă a situațiilor și proceselor modelate din sfera drepturilor omului	CP4.2 Utilizarea metodologiei în interpretarea normelor legale în materia drepturilor omului	CP5.2 Utilizarea cunoștințelor acumulate în vederea soluționării problemelor din domeniul drepturilor omului	CP6.2 Utilizarea cunoștințelor acumulate pentru explicarea și interpretarea problemelor care apar în implementarea legislației din domeniul drepturilor omului
ABILITĂȚI						
3. Utilizarea integrată a aparatului conceptual și metodologic pentru rezolvarea unor probleme complexe, teoretice și practice	CP1.3 Aplicarea metodelor specifice domeniului științelor juridice pentru soluționarea situațiilor de fapt complexe în procesul formării profesionale	CP2.3 Aplicarea conceptelor și teoriilor din domeniul drepturilor omului pentru formularea de raționamente juridice în procesul de soluționarea a situațiilor modelate	CP3.3 Aplicarea normelor legale în scopul identificării soluțiilor pentru situațiile de fapt modelate din domeniul drepturilor omului	C4.3 Aplicarea principiilor și metodelor aplicabile în materia drepturilor omului, în scopul identificării lacunelor legislative	CP5.3 Rezolvarea unor probleme complexe teoretico-practice cu luarea în considerație a bunelor practici internaționale	CP6.3 Aplicarea principiilor și metodelor specifice științelor juridice pentru argumentarea viziunilor expuse în proiectele de studii
4. Utilizarea nuanțată și pertinentă a unor criterii și metode de evaluare pentru a formula judecăți de valoare și a fundamenta decizii	CP1.4 Utilizarea adecvată de criterii și metode standard de evaluare, aplicate în cadrul disciplinelor fundamentale, pentru recunoașterea și estimarea problemelor din domeniul drepturilor omului	CP2.4 Analiza comparativă a conceptelor și teoriilor din domeniul drepturilor omului în vederea formulării și argumentării raționamentelor juridice	CP3.4 Utilizarea criteriilor și metodelor standard de evaluare, în scopul aprecierii situațiilor de fapt complexe și formulării de raționamente juridice argumentate	CP4.4 Utilizarea criteriilor și metodelor standard de evaluare, pentru a aprecia calitatea reglementărilor în domeniul drepturilor omului și conturării propunerilor de modificare a legislației	CP5.4 Utilizarea diverselor criterii și metode standard de evaluare, pentru estimarea bunelor practici internaționale și fundamentarea deciziilor	CP6.4 Utilizarea adecvată de criterii și metode de evaluare, pentru a aprecia calitativă a legislației naționale în materia drepturilor omului și formularea opiniilor personalizate și argumentate privind racordarea acestora cu standardele

						internationale
5. Elaborarea de proiecte profesionale și / sau de cercetare, utilizând inovativ un spectru variat de metode cantitative și calitative	CP1.5 Elaborarea de proiecte în domeniul drepturilor omului cu întrebuintarea principiilor și metodelor consacrate de disciplinele fundamentale și de specialitate	CP2.5 Elaborarea proiectelor profesionale și de cercetare în baza metodelor și teoriilor aplicabile în domeniul științelor juridice	CP3.5 Aplicarea eficientă a metodelor științifico-juridice în elaborarea proiectelor de cercetare în materia drepturilor omului	CP4.5 Formularea propunerilor de lege ferenda în domeniul drepturilor omului și argumentarea necesității adoptării acestora	CP5.5 Utilizarea unui spectru vast de metode calitative și cantitative în elaborarea unui proiect profesional și/ sau de cercetare în domeniul drepturilor omului	CP6.5 Elaborarea proiectelor de studiu în baza analizei comparative a legislației, practicii judiciare și doctrinei naționale și internaționale în materia drepturilor omului
Standarde minimale de performanță pentru evaluarea competenței:	Definirea noțiunilor, interpretarea conceptelor și teoriilor, precum și aplicarea acestora în situații tipice din domeniul drepturilor omului	Soluționarea problemelor în domeniul drepturilor omului prin aplicarea metodei studiului de caz	Încadrarea legală a situațiilor modelate specifice drepturilor omului	Interpretarea prin utilizarea metodelor de interpretare a normelor juridice a legislației în materia drepturilor omului în vederea identificării lacunelor legislative și perfecționării cadrului normativ	Proiectarea unui proiect profesional și / sau de cercetare în domeniul drepturilor omului	Elaborarea și argumentarea viziunilor expuse în proiectele de studiu în baza situațiilor de fapt concrete
Descriptori de nivel ai competențelor transversale	Competențe transversale			Standarde minimale de performanță pentru evaluarea competenței		
6. Executarea unor sarcini profesionale complexe, în condiții de autonomie, și de independență profesională	CT1 Executarea riguroasă, eficientă, responsabilă și în termen, a sarcinilor profesionale, în spirit de inițiativă și în concordanță cu principiile etice și deontologia profesională			Elaborarea și susținerea în cadrul unităților de curs a proiectelor planificate, tezelor de master în conformitate cu rigorile metodice		
7. Asumarea de roluri / funcții de conducere a activității grupurilor profesionale sau a unor instituții	CT2 Aplicarea tehnicilor de relaționare în grup, deprinderea și exercitarea rolurilor specifice în munca de echipă, prin dezvoltarea abilităților de comunicare interpersonală și prin asumarea responsabilității pentru luarea deciziilor.			Realizarea proiectelor / sarcinilor de grup de complexe, axate pe probleme actuale și relevante domeniului de formare, care necesită abordare interdisciplinară și care permit de a dezvolta spiritul de echipă, planificarea activității în grup, repartizarea rolurilor în echipă, diversitatea în cooperare, nivelul înalt de studiu		
8. Autocontrolul procesului de învățare, diagnoza nevoilor de formare, analiza reflexivă a propriei activități profesionale	CT3 Autoevaluarea nevoii de formare profesională și identificarea resurselor și modalităților de dezvoltare personală și profesională, în scopul inserției și adaptării la cerințele pieței muncii			Identificarea necesității de dezvoltate personală și profesională continuă în concordanță cu necesitățile pieței muncii și utilizarea în acest sens a diverselor resurse și tehnici de învățare		

NOTĂ EXPLICATIVĂ

Generalități

Planul de învățământ la ciclul II – studii superioare de master, master de profesionalizare *Drepturile omului* este documentul reglator de bază care definește obiectivele generale, structura procesului de învățământ, finalitățile și conținutul formării profesionale și de cercetare științifică al specialiștilor în domeniul drepturilor omului. Masterul de profesionalizare *Drepturile omului*, 90 credite, este destinat absolvenților ciclului I - studii superioare de licență, domeniul de formare profesională 0421 (381) *Drept*.

Planul de învățământ cuprinde:

- I. Planul de învățământ propriu-zis;
- II. Nota explicativă la planul de învățământ.

Planul de învățământ a fost racordat la obiectivele proiectului ERASMUS+ European Human Rights Law for Universities of Ukraine and Moldova – HRLAW (573861-EPP-1-2016-1-EE-EPPKA2-CBHE-JP), fiind elaborat în conformitate cu prevederile:

1. Codului educației al Republicii Moldova, nr. 152 din 17 iulie 2014;

2. Hotărârii Guvernului Republicii Moldova cu privire la aprobarea Nomenclatorului domeniilor de formare profesională și al specialităților pentru pregătirea cadrelor în instituțiile de învățământ superior, nr. 482 din 28.06.2017;
3. Regulamentului cu privire la organizarea ciclului II – studii superioare de master, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 464 din 28 iulie 2015;
4. Planului-cadru pentru studii superioare (ciclul I - Licență, ciclul II - Master, studii integrate, ciclul III - Doctorat), aprobat prin ordinul Ministerului Educației, nr. 1045 din 29 octombrie 2015;
5. Regulamentului de organizare a studiilor în învățământul superior în baza Sistemului Național de Credite de Studiu, aprobat prin ordinul Ministerului Educației nr. 1046 din 29 octombrie 2015;
6. Cadrului Național al Calificărilor al Republicii Moldova și Cadrului Național al Calificărilor pentru învățământul superior pe domenii de formare profesională, aprobate prin Ordinul Ministerului Educației nr. 934 din 29 decembrie 2010.

Formarea masteranzilor la acest program de master a fost organizat în conformitate cu prevederile pct.7 din Regulamentului cu privire la organizarea ciclului II - studii superioare de master, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 464 din 28 iulie 2015 și anexa 1 la Hotărârea cu privire la acreditarea și retragerea dreptului de organizare a programelor de studii superioare de master (ciclul II) în domeniul Drept în instituțiile de învățământ superior, nr.883 din 28.12.2015.

La elaborarea planului de învățământ s-a ținut cont de experiența de pregătire a specialiștilor în domeniul dreptului în cadrul Facultății de Drept și Științe sociale, precum și de experiența de pregătire a specialiștilor de profiluri înrudite la facultățile altor universități. Pentru elaborarea planurilor de învățământ au fost consultate planurile de învățământ ale Universității de Stat din Moldova; Universității din Craiova; Universității „Mihail Kogălniceanu” din Iași; Universității din București; Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași etc.

Studiile superioare de master se finalizează cu susținerea publică a tezei de master. Masteranzilor care au realizat integral obiectivele programului de master și au susținut cu succes teza de master li se conferă titlul de *Master în drept* și li se eliberează *Diploma de studii superioare de master*, însoțită de *Suplimentul la diplomă*, redactat în limbile română și engleză. Titularii diplomei de studii superioare de master au acces la ciclul III - studii superioare de doctorat.

Concepția formării specialistului

Argumente privind solicitarea specialistului pe piața muncii

Masteratul de profesionalizare *Drepturile omului* își propune de a oferi masteranzilor posibilitatea de dezvoltare personală și profesională continuă în concordanță cu necesitățile pieței muncii. Specificul programului constă în dezvoltarea competențelor și acumularea cunoștințelor necesare pentru a percepe transformările impuse domeniului drepturilor omului, atât pe plan internațional, cât și național, prin prisma aspectelor cu caracter juridic, social și politic.

Absolventul acestui program de master va fi capabil să analizeze problemele specifice raporturilor privind asigurarea drepturilor omului și să formuleze propuneri de soluționare acestora în concordanță cu actele normative în vigoare, formulând propuneri de îmbunătățire și racordare a legislației la standardele internaționale.

Calificarea specialistului

În corespundere cu prevederile Cadrului Național al Calificărilor în domeniul de formare profesională *Drept*, deținerea unei calificări în domeniu de cel puțin nivelul 7 ISCED – studii superioare de master, permite absolvenților să activeze în calitate de: juriști, jurisconsulți, avocați, notari, avocați parlamentari, specialiști în materia drepturilor omului; lideri ai organizațiilor sindicale

sau patronale; specialiști în cadrul direcțiilor și secțiilor juridice ale organelor administrației publice centrale și locale, ale instituțiilor, organizațiilor, întreprinderilor publice și private; Centrului pentru drepturile omului; organizațiilor non-guvernamentale specializate în promovarea drepturilor omului; reprezentanțelor Republicii Moldova peste hotare etc.

Finalitățile formării

Programul de master își propune să contribuie la formarea profesională a absolvenților ciclului I, studii superioare de licență, fiind axat pe studierea instrumentelor, standardelor, mecanismelor și procedurilor internaționale și naționale de protecție a drepturilor omului.

La finele programului de master, absolventul va fi capabil:

- să aplice cunoștințele obținute în cadrul unităților de curs pentru soluționarea juridică a problemelor teoretice și practice în domeniul drepturilor omului, aplicând metoda studiului de caz;
- să formuleze analize critice ale teoriilor și concepțiilor juridice, a prevederilor actelor normative în materia drepturilor omului, evidențiind imperfecțiunile dreptului pozitiv în vederea formulării propunerilor de *lege ferenda*;
- să manifeste creativitate în elaborarea proiectelor și inițiativelor juridice în procesul de învățare, cercetare și de muncă;
- să demonstreze abilități de comunicare și de relaționare în grup, în vederea identificării, soluționării și luării de decizii motivate privind problemele în aplicarea legislației din domeniul drepturilor omului;
- să aplice în activitatea profesională cunoștințele acumulate, fiind capabili să interpreteze și aplice prevederile cadrului normativ în materia drepturilor omului la situații de fapt;
- să dezvolte la ciclul III, studii superioare de doctorat, competențele achiziționate la ciclul I, studii superioare de licență și ciclul II, studii superioare de masterat.

Absolvenții masteratului de profesionalizare vor trebuie să îmbine în dezvoltarea sa personală și profesională, pregătirea științifică fundamentală cu cea practică, să-și completeze continuu cunoștințele de specialitate, să aplice în practică principiile organizării științifice a muncii, să posede tehnologii noi de cercetare și predare în materia drepturilor omului.

Termenul de studii și structura anilor de studii

În corespundere cu cerințele Planului-cadru pentru studii superioare (ciclul I – Licență, ciclul II – Master, studii integrate, ciclul III – Doctorat), aprobat prin ordinul Ministerului Educației nr. 1045 din 29 octombrie 2015, durata studiilor superioare de master (ciclul II) la programul de master *Drepturile omului*, învățământ cu frecvență, este de 1,5 ani, respectiv 90 credite ECTS.

Data începerii anului universitar este 1 septembrie. Anul de studii este divizat în două semestre a câte 15 săptămâni fiecare, iar programul săptămânal al pregătirii prin master este de 16 ore de contact direct.

Anul I universitar are următoarea structură:

- semestrul I: 15 săptămâni de activități didactice, 16 ore de contact direct săptămânal; 4 săptămâni sesiune de examene; 3 săptămâni vacanța de iarnă;
- semestrul II: 15 săptămâni de activități didactice, dintre care 10 săptămâni a câte 16 ore de contact direct săptămânal și 5 săptămâni practica de specialitate; 1 săptămână vacanța de primăvară, 8 săptămâni vacanța de vară.

Anul II universitar are următoarea structură:

- semestrul II: 15 săptămâni dedicate documentării, investigării, cercetării, redactării, elaborării și prezentării spre susținere publică a tezei de master.

Numărul total de ore de studiu prevăzute în plan – 2700, ceea ce este echivalent cu 90 de credite. Numărul de ore de contact direct de studiu a unităților de curs / modulelor – 400; numărul orelor de contact direct pe perioada practicii de specialitate – 150; studiu individual – 2150.

Componentei de discipline **fundamentale** (F) în plan îi revin 19 de credite ECTS.

Pentru componenta de **orientare spre specialitate** (S) planul prevede 31 de credite ECTS.

Pentru **practica de specialitate** sunt alocate 10 credite ECTS.

Pentru **elaborarea și susținerea tezei de master** 30 credite ECTS.

Organizarea practicii de specialitate

Obiectivele practicii de specialitate rezidă în consolidarea cunoștințelor teoretice acumulate în procesul de studii, anul I, și perfecționarea abilităților, deprinderilor practice necesare pentru activitatea în cadrul unităților de practică, aplicând pentru diverse funcții, după cum urmează: consultanți, specialiști, experți în instituții ale administrației publice centrale sau locale sau în alte subdiviziuni ale acestora, care pot asigura desfășurarea stagiului în corelație cu cerințele programului de master.

Persoanele înscrise la studii superioare de master, fără experiență practică în domeniul dreptului, vor realiza un stagiul de practică de specialitate în volum de 10 credite. Practica de specialitate se desfășoară în semestrul III, cu o durată de 5 săptămâni, fiind organizată de către Catedra de profil. Stagiul de practică este precedat de o conferință de inițiere și se finalizează cu o conferință de totalizare.

Persoanelor cu experiență practică, de cel puțin 1 an în domeniul respectiv și care își continuă activitatea de muncă în acest domeniu, li se vor atribui 10 credite pentru stagiul de practică în baza evaluării competențelor și recunoașterii experienței practice de către Catedra de profil.

O particularitate importantă a practicii constă în faptul că ea trebuie să aibă și un caracter de cercetare, pe lângă cel aplicativ. Activitatea în cadrul practicii de specialitate trebuie concepută și din perspectiva temei tezei de master, culegerii materialului practic, sistematizării și interpretării acestuia.

Termenele de realizare a practicii de specialitate sunt prevăzute în calendarul universitar, desfășurându-se, de regulă, în luna februarie – martie, anul I, semestrul II.

Evaluarea studenților

Planul de învățământ prevede următoarele tipuri și modalități de evaluare a finalităților de studii:

- *evaluarea curentă*: testare, referat, studiu de caz, proiect, raport, prezentări, evaluare asistată de calculator etc.
- *evaluarea finală a unităților de curs / modulului*: examinare orală, examinare în scris, examinare combinată, proiect, evaluare asistată de calculator etc.

Teza de master

Studiile se finalizează cu susținerea publică a tezei de master. La susținerea tezei de master sunt admiși absolvenții care au realizat integral prevederile planului de învățământ și care au susținut cu succes prezentarea preventivă a tezei de master în fața comisiei formată din cadrele didactice de la Catedrele de profil.

Toate unitățile de curs din Planul de învățământ aduc o contribuție specifică în formarea masterandului, care îi permite elaborarea tezei de master în anul II de studii. Cercetarea științifică

a masteranzilor este coordonată de către cadrele universitare cu grad științific de doctor (în drept), lista cărora se aprobă în cadrul ședințelor Catedrei de profil și a Consiliului Facultății de Drept și Științe sociale.

Teza de master reprezintă o cercetare științifică aprofundată / interdisciplinară / complementară în domeniul drepturilor omului.

Titlul și prin conținutul tezei de master trebuie să întrunească următoarele condiții:

- să fie corelat cu domeniul de competență al conducătorului și cu specializarea programului de masterat;
- să conțină elemente de originalitate, iar concluzile și recomandările să fie argumentate și să poată fi implementate în activitatea practică;
- să fie axate pe un suport bibliografic actualizat, de valoare științifică, iar materialul pentru partea practică a lucrării să fie acumulat în cadrul stagiului de practică;
- să fie respectate condițiile de fond și formă impuse de către *Ghidul privind elaborarea tezelor de master*.

Tematica tezelor de master este elaborată de Catedrele de profil și se stabilește individual de către studenți și conducătorii de teze, fiind aprobată la ședințele Catedrei și Consiliului Facultății de Drept și Științe Sociale, până la sfârșitul semestrului I.

Conducătorul tezei de master, de comun acord cu masterandul, stabilesc planul calendaristic de cercetare științifică asupra temei tezei de master. Susținerea preventivă a tezei de master are loc cu o lună înainte de susținerea publică a tezei de master.

Teza de master prezentată spre susținerea publică trebuie să fie însoțită de avizul conducătorului științific și recenzia unui practician.

Susținerea tezei de master are loc în mod public, în fața Comisiei de evaluare stabilită prin ordinul rectorului. Comisiile de evaluare a tezelor de master sunt constituite din cel puțin cinci membri, inclusiv reprezentanți ai angajatorilor.